

SAMLENOTAT

1. december 2009

J.nr. 3401/1001-1142

Ref.

EBJ/NML/PST/RIN/AHK/MEB/SVF

Energidelen af rådsmøde (Transport, Telekommunikation og Energi) den 7. december 2009

1. **Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget - Investering i udviklingen af teknologi med lav CO₂ udledning (SET-planen)**
 - *politisk drøftelse*
2. **Energieffektivitet**
 - a. **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/91/EF af 16. december 2002 om bygningers energimæssige ydeevne (omarbejdning) (bygningsdirektivet)**
 - b. **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om angivelse af energirelaterede produkters energi- og ressourceforbrug ved hjælp af mærkning og standardiserede vareoplysninger (omarbejdning) (energimærkningsdirektivet)**
 - *- Orientering ved formandskabet om status*
3. **Forsyningssikkerhed**
 - a. **Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden og ophævelse af direktiv 2004/67/EF**
 - b. **Forslag til Rådets forordning om indberetning til Kommissionen om investeringsprojekter i energiinfrastruktur i Det Europæiske Fællesskab og om ophævelse af forordning (EF)736/96 (infrastrukturordningen)**
 - *Statusrapport*
4. **Den Europæiske Økonomiske Genopretningsplan**
 - *Orientering fra Kommissionen*
5. **Internationale energirelationer, f.eks.**
 - a. **Status for gasrelationerne mellem Ukraine og Rusland**
 - b. **Energifællesskabet**
 - c. **andre internationale energibegivenheder**
 - d. **Det Østlige Partnerskab**

e. EU-USA Energiministerrådet

- *orientering fra Kommissionen og Formandskabet*

1) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Investering i udviklingen af teknologi med lav CO2 udledning (SET-planen)

KOM(2009) 519 af 7. oktober 2009

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen har fremsendt en meddelelse om investering i udviklingen af teknologi med lav CO2 udledning. Meddelelsen er Kommissionens bud på hvordan man skal implementere den Strategiske Energiteknologi plan (SET-planen). Kommissionen anfører i meddelelsen, at der er et behov for yderligere investeringer i energiteknologier med lav CO2 udledning for omtrent EUR 50 mia. (DKK 370 mia.). Meddelelsen har i sig selv ikke direkte konsekvenser for statsfinanserne. Konkrete tiltag i forlængelse af meddelelsen kan dog medføre betydelige konsekvenser for statsfinanserne, ikke mindst i lyset af at Kommissionen i meddelelsen vurderer, at de yderligere investeringer hovedsagligt skal foretages af industrien og af medlemsstaterne. Meddelelsen vurderes at have en positiv effekt på erhvervslivet. Regeringen er generelt positiv overfor meddelelsen. Meddelelsen er sat på dagsorden til rådsmødet for energi den 7. december 2009 til politisk drøftelse.

2. Baggrund

Den Strategiske Energiteknologiplan (SET-planen) blev vedtaget på rådsmødet for energi den 28. februar 2008 (COM/2007/0723 final). Formålet med SET-planen er at accelerere udviklingen og udbredelsen i stor skala af omkostningseffektiv energiteknologi, der bidrager til opfyldelsen af de europæiske energi- og klimamålsætninger. Planen indeholder virkemidler for planlægning, implementering, ressourceforbrug og internationalt samarbejde. Formålet er at udnytte og samle forsknings-, udviklings-, og demonstrationsressourcerne indenfor EU i store programmer for at accelerere processen. Planen bygger på et øget samarbejde mellem industri, vidensinstitutioner og medlemsstater. SET planen fokuserer primært på 7 teknologiområder af fælles interesse, der samles i store programmer, de såkaldte "European Industrial Initiatives" (EII). Direkte samarbejde mellem vidensinstitutioner foregår i den såkaldte Europæiske Energiforskningsalliance (EERA). De 7 teknologier, der fokuseres på, er vind, sol, intelligente el-netværk, bioenergi, CCS, energieffektivitet og nuklear fission. Teknologierne er primært udvalgt på grundlag af potentiel effekt, modenhed og udviklingspotentiale i forhold til de europæiske klima- og energimålsætninger og energisystemer. Formålet med meddelelsen om "Investering i udviklingen af teknologi med lav CO2 udledning" er at skabe en ramme for finansieringen af SET planen.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Meddelelsen er udarbejdet med henblik på, at skabe en ramme for finansieringen af SET-planen, dvs. udvikling og udbredelse af energiteknologier med lav CO₂ udledning. Kommissionen vurderer, at der i alt er behov for en yderligere samlet investering på omtrent EUR 50 mia. (ca. DKK 370 mia.). SET-planens implementering skal bidrage til opnåelsen af EU's 2020 målsætninger. SET-planens teknologikøreplaners varighed er 10 år, fra 2010-2020. Ifølge Kommissionens meddelelse er den langsigtede vision, at udledningerne af CO₂ skal mindskes med 80 % i 2050 fra 1990 års niveauer.

Kommissionen vurderer, at markedet ikke selv kan sørge for udvikling og udbredelse af nye energiteknologier, i det omfang der kræves for at opnå 2020 målsætningerne. Derfor mener Kommissionen, at det er essentielt med en politik, der driver udviklingen hurtigere fremad og deler nogle af de risici med industrien, der er forbundet med denne satsning. Visionen er, at Europa skal være førende i verden med rene og effektive lav-CO₂-teknologier, som en drivkraft for velstand, vækst og beskæftigelse. Målet skal bl.a. opnås gennem fælles strategisk planlægning og en mere effektiv gennemførelse af programmer. Det forudsætter bl.a., at aktører fra hele Europa samles og at man nedbryder de barrierer, der begrænser innovative produkter og tjenesters udbredelse.

Teknologikøreplaner.

Teknologikøreplanerne, der ligger til grund for identificeringen af det reelle finansieringsbehov, fremlægges i et bilag til meddelelsen. Køreplanerne prioriterer teknologierne efter deres respektive kortsigtede behov og mere langsigtede innovationspotentiale. Kommissionen har baseret beregningerne for omkostningsbehovet på den nuværende bedst tilgængelige information, men understreger, at disse konstant vil blive revideret.

Europæiske Industriinitiativer (EII).

De europæiske industriinitiativer (EII) skal med udgangspunkt i industrien og teknologikøreplanerne udarbejde konkrete arbejdsprogrammer, der løser nogle af de identificerede udfordringer og flaskehalse i perioden 2010-2020. Adgangen til ressourcer vil være grundlæggende i udarbejdelsen og prioriteringen i de detaljerede arbejdsprogrammer. Det forventes, at man søsætter 7 EIIs i løbet af 2010 indenfor vind, sol (solceller/PV) og koncentreret solenergi (CSP), intelligente elnet, bioenergi, CO₂-lagring (CCS), energieffektivitet (Smart Cities) og nuklear fission. Endvidere er der startet et fælles teknologiinitiativ (JTI) for brint og brændselsceller, der løber fra 2008-2013 med et budget på EUR 470 mio. i EU støtte. Dette initiativ ligger i princippet udenfor SET planens prioriterede teknologiområder og JTI'erne er finansierede gennem fællesskabets budget. Kommissionen mener dog, at det er en forudsætning for, at teknologien skal opfylde sit potentiale, at man investerer yderligere EUR 5 mia. i perioden 2013-2020. Det ligger indenfor rammerne af SET-planen, at listen med de prioriterede teknologier kan udvides.

Europæisk Energiforskningsalliance (EERA).

Den Europæiske Energiforskningsalliance (EERA) er et samarbejde mellem europæiske nationale forskningsorganisationer. Samarbejdet skal løfte niveauet på det europæiske forsknings-samarbejde gennem fælles programlægning og kollektiv strategisk planlægning. Formålet er bl.a. at videreføre idéerne fra laboratorierne til industrien. Danmark er repræsenteret ved Danmarks Tekniske Universitet/Risø.

Øvrige indsatsområder.

På Rådets og Europa-Parlamentets anmodning arbejder Kommissionen med at finde yderligere teknologier med stort potentiale, der kan bidrage til at opnå klimamålsætningerne. Kommissionen nævner vedvarende offshore-energikilder, vedvarende varme og kølingsteknologier og kernekraftsudfordringerne med bl.a. affald.

Kommissionen mener, at Europa vil sakke bagud, hvis man ikke satser på grundforskning indenfor energi. Det er derfor af stor betydning, at man allerede nu lægger grunden til næste generation af energiløsninger, der skal sikre den europæiske konkurrenceevne i den stærke globale konkurrence. Som eksempel peger Kommissionen på USA, hvor man for nylig har præsenteret en satsning på 10 "Energy Frontier Research Centres" med en investering på USD 777 mio. Kommissionen vil satse EUR 1 mia. på grundforskning over de kommende 10 år.

Internationalt samarbejde.

Internationalt samarbejde er et fokusområde for Kommissionen, der ikke mener, at det vil lykkes at nå de europæiske målsætninger, hvis ikke man på globalt plan søger at møde udfordringerne. Kommissionen efterspørger derfor en ambitiøs aftale i København i december. Man vil også bygge videre på de bilaterale aftaler, der findes med USA og Japan, men også finde andre strategiske partnere.

Risikodeling og samling af ressourcerne.

For at sikre fremskridt i SET-planen mener Kommissionen, at investeringerne i energiteknologier skal øges fra de nuværende EUR 3 mia. til EUR 8 mia. (DKK 60 mia.) årligt. Det indebærer en yderligere investering over de kommende 10 år på EUR 50 mia. (DKK 370 mia.). Kommissionen foreslår en risikodelingsstrategi mellem private og offentlige aktører baseret på den specifikke teknologiske risiko og aktørernes deltagelse. Det vil sige, at den offentlige støtte til konkrete projekter skal øges med risikoen for teknologien på det pågældende tidspunkt. Udover offentlig finansiel støtte mener Kommissionen, at regulering og bedre konkurrencevilkår kan udgøre et væsentligt offentligt bidrag på de områder, hvor der findes markedssvigt.

Kommissionen mener, at industrien skal tage et større ansvar for at fremskynde udviklingen af nye energiteknologier og indføre dem på markedet. Set i lyset af den nuværende finansielle krise vurderer Kommissionen, at det vil være sværere for industrien at skaffe finansiering gennem f.eks. banker til risikofylde energiteknologiprojekter. Kommissionen opfordrer derfor de offentlige myndigheder til at være parate til at tilbyde passende incitamenter og være konsekvente i sine politiske udmeldinger, samt - såfremt det er nødvendigt - væsentligt at øge den offentlige støtte.

I 2007 finansieredes 70 % af den ikke-nukleare forskning af den private sektor. Kommissionen foreslår at undersøge muligheden for at dele byrden mellem den private og den offentlige sektor. EU finansierer i dag 20 % af den samlede europæiske offentlige støtte. Kommissionen mener, at man bør overveje at hæve EU-andelen af den offentlige støtte betydeligt.

Kommissionen argumenterer for, at en øget offentlig finansiering på EU-niveau vil kunne yde et større og mere effektivt bidrag på grund af dens rækkevidde og risikodeling. Kommissionen mener, at den europæiske "fælles pulje" som EU programmerne udgør kan finansiere projekter, der er for store eller har en alt for stor risiko til, at et enkelt medlemsland skal løfte det.

Mulige kilder til offentlig finansiering.

På EU-niveau findes der i dag rammeprogrammet for forskning og udvikling, Intelligent Energi – Europa, "New Entrants Reserve" under Emission Trading Scheme (ETS) med 300 mio. kvoter, og fra 2013 det nye ETS hvor 50 % af indtægterne fra auktionering af kvoter bør bruges til indsatsen mod klimaændringer, udviklingslande inkluderet. Det er dog medlemsstaterne der i sidste ende bestemmer, hvad auktioneringsprovenuet skal bruges til. Kommissionen understreger hvor vigtigt det er med hurtig koordineret handling for at nå målene og ikke sakke bagud i forhold til konkurrerende lande.

Den samlede størrelse på EU's bidrag er afhængigt af medlemsstaternes interesse i at medfinansiere initiativerne under SET-planen. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at vurdere, hvilke finansielle konsekvenser deltagelse i SET initiativer vil have da eventuel dansk deltagelse i projekter ikke er kendt.

Gennem en sammenhængende partnerskabsstrategi mener Kommissionen, at man skal koordinere det store udvalg af finansieringsinstrumenter der findes. For at øge virkningen og effektivisere gennemførelsen af SET-planen vil Kommissionen koncentrere sig om at styrke koordinering af fællesskabets programmer og initiativer, f.eks. genopretningsprogrammet og midlerne fra New Entrants Reserve. Kommissionen bevæger sig mod en samfinansiering af programmer i stedet for finansiering af enkelte projekter. Dette vil kræve velfungerende offentlige-private partnerskaber med en høj grad af fleksibilitet. På mellem- og lang sigt bør der ifølge Kommissionen skabes en stabil og forudsigelig ramme for finansieringen af lav-CO₂-teknologier.

Kommissionen arbejder sammen med den Europæiske Investeringsbank (EIB) for at målrette EIBs øgede udlåning (EUR 9,5 mia. i 2009 og EUR 10,25 mia. i 2010) til energiteknologier indenfor SET-planen. Dette vil ske gennem at bruge risikodelingsfaciliteten (RSFF), øge ressourcerne til Margueritefonden, skabe et nyt instrument til finansiering af markedsintroduktion af energieffektivitet og vedvarende energikilder på markedet og øget støtte til risikokapitalmarkedet. Endvidere vil man vurdere, hvilke finansieringsløsninger der egner sig bedst til finansiering af store demonstrationsprojekter, f.eks. gennem at blande tilskud med lånefinansiering. Yderligere foreslår Kommissionen, at der skal knyttes stærkere bånd mellem EIB og styregruppen for SET-planen.

I sin konklusion opfordrer Kommissionen Rådet og Parlamentet til at:

- Støtte teknologikøreplanerne for 2010-2020 og på grundlag af disse opfordre Kommissionen til at iværksætte de europæiske industriinitiativer (EII) i 2010
- enes om at målrette eksisterende fællesskabsprogrammer mod at yde støtte til SET-planens initiativer
- opfordre medlemsstaterne til i højere grad at støtte finansieringen af lav-CO₂-teknologi, bl.a. ved at målrette støtteinstrumenterne, og til at bidrage til gennemførelsen af SET-planens initiativer ud fra principperne om fælles programmering og variabel geometri, der indebærer at medlemsstaterne bevarer kontrollen over de midler, de selv investerer i forskning mv.
- støtte forslaget om at styrke finansielle instrumenter, som EIB-Gruppen er involveret i, f.eks. risikodelingsfaciliteten (RSFF), Margueritefonden og faciliteten

for hurtigvoksende og innovative SMV'er (GIF), så instrumenterne kan bidrage til finansiering af SET-planen

- støtte Kommissionens og Den Europæiske Investeringsbanks plan om at vurdere, hvordan store demonstrations- og markedsintroduktionsprojekter bedst kan finansieres, og udvikle et særligt fælles instrument for energieffektivitet og vedvarende energi til finansiering af den første introduktion af lav-CO₂-teknologi på markedet samt støtte Kommissionens ideer til, hvordan finansieringen af lav-CO₂-teknologi kan stimuleres på mellemlang sigt, og
- vedtage at styrke igangværende og nye internationale teknologiorienterede initiativer.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger ingen udtalelser fra Europa Parlamentet på nuværende tidspunkt.

7. Gældende dansk ret og forslagetets konsekvenser herfor

Meddelelsen har ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Meddelelsen har i sig selv ingen direkte konsekvenser for statsfinanserne. Meddelelsen nævner ikke, hvor meget hver medlemsstat forventes at bidrage med. Det vurderes dog, at konkrete tiltag i forlængelse af meddelelsen kan medføre betydelige konsekvenser for statsfinanserne både gennem EU-budgettet og gennem opfordringer til øgede statslige investeringer, ikke mindst i lyset af meddelelsens omtale af et betydeligt investeringsbehov. Der lægges herudover op til, at medlemsstaterne skal målrette deres nationale programmer til at understøtte SET planen gennem fælles programlægning baseret på såkaldt variabel geometri. Da deltagelsen i aktiviteter indenfor SET planen er frivillige er det ikke muligt på nuværende tidspunkt at vurdere hvorvidt der vil være en eventuel effekt på statsfinanserne.

Det vurderes, at forslagene i meddelelsen vil have en positiv effekt på samfundsøkonomien gennem en øget international eksponering for danske virksomheder, der deltager i programmerne. En øget eksponering kan lede til en øget eksport af dansk energiteknologi og dermed positive effekter for beskæftigelse og spredning af dansk viden. Dette er på linje med regeringens "Erhvervsklimastrategi".

SET planen og meddelelsen vedrører udvikling og udbredelse af energiteknologier med lav CO₂ udledning og vurderes derfor at have en positiv effekt på miljøet.

Meddelelsen vurderes ikke have nogen effekt på beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Specialudvalgshøring den 13. september 2009

Det Økologiske Råd mente, at meddelelsen var fragmenteret, og at der var for meget fokus på investeringssiden. DØR mente ikke, at Kommissionen efterspurgte en ambitiøs aftale i København. DØR støttede målet om, at 50 % af indtægterne fra auktionering af kvoter skulle bruges til indsatsen mod klimaforandringer som er nævnt i meddelelsen. DØR bemærkede i

øvrigt, at intelligent fjernvarme burde inddrages blandt de teknologier som blev nævnt i meddelelsen.

WWF støttede DØR's bemærkninger og tilføjede, at man ikke mente at det overordnede ambitionsniveau var godt nok set i lyset af Danmarks interesser indenfor 'grønne jobs'. WWF mente at man fra dansk side gik for tidligt på kompromis og fremførte, at der fandtes mere ambitiøse udmeldinger om investeringer i energiteknologier med lav CO₂-udledning, herunder fx de seneste miljørådskonklusioner. WWF mente ikke at meddelelsens estimering svarede til den firdobling af investeringer, der var tale om andre steder. Mht. spørgsmålet om, hvordan midlerne skulle skaffes, mente WWF, at det var godt, at man tog stilling hertil fra EU's side. WWF var skeptisk overfor støtte til atomkraft og CCS og mente at fordelingen af midler mellem teknologierne var ude af proportioner.

Greenpeace bakkede op om bemærkningerne fra DØR og WWF. Greenpeace mente, at det var vigtigt, at man investerede i bæredygtige teknologier, og at regeringen derfor skulle forsøge at ændre meddelelsens overskrift, hvilket ifølge Greenpeace ville udelukke atomkraft. I stedet mente Greenpeace at man skulle fremme støtten til bølgeenergi og geotermi. Greenpeace mente i øvrigt ikke, at CCS-teknologien var bæredygtig og at CCS-teknologien ikke ville kunne bidrage til opfyldelsen af EU's 2020-målsætninger.

Vindmølleindustrien mente, at man burde ændre fordelingen af midlerne til de forskellige typer af teknologier, og mente at regeringen burde stille spørgsmålstegn ved om det var den rigtige måde at bruge skatteborgernes penge på, at $\frac{3}{4}$ af midlerne skulle anvendes til atomkraft.

Dansk Energi støttede budskabet fra Kommissionen om 33 % privat og 33 % offentlig finansiering samt tilsluttede sig Vindmølleindustriens synspunkt om en ændring af fordelingen af midler. Mht. temaer ønskede man transport inddraget, herunder særligt elbiler.

10. Regeringens foreløbige holdning

Regeringen er foreløbigt positivt indstillet til meddelelsen, idet der sættes fokus på energiteknologiudvikling der kan bidrage til at nå EU's klimamålsætninger.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt forventes det, at de andre medlemslande forholder sig positivt til meddelelsen. Det kritiske punkt er maglen på information om, hvilket finansielt omfang deltagelsen fra medlemsstaterne vil medføre, da SET-planen ikke er et traditionelt fælles europæisk instrument, men bygger på frivillig deltagelse gennem såkaldt variabel geometri.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Folketinget modtog grundnotatet om SET-planen ("Meddelelse om en strategisk energiteknologisk plan for EU "Mod en fremtid med lavere kulstofemissioner") den 28. januar 2008. SET-planen blev forelagt Folketingets Europaudvalg den 22. februar 2008 til orientering.

2. a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/91/EF af 16. december 2002 om bygningers energimæssige ydeevne (omarbejdning) (bygningsdirektivet)

KOM(2008)780 af 19.11.2008

Revideret notat

1. Resumé

Kommissionen har den 19. november 2008 fremsat forslag til omarbejdning af bygningsdirektivet. Forslaget forelå i dansk sprogversion den 15. januar 2009.

Forslaget indebærer en tydeliggørelse og forenkling af visse bestemmelser, en udvidelse af direktivets anvendelsesområde, en styrkelse af nogle af dets bestemmelser, så de får større virkning, og en mulighed for den offentlige sektor for at gå i spidsen for energibesparelser.

Forslaget har været behandlet i Rådets arbejdsgruppe (energigruppen) af flere omgange siden maj. Europa-Parlamentet kom med sine ændringsforslag i april 2009. Forslaget var på dagsordenen som del af formandskabets fremlæggelse af fremskridtsrapport på Rådsmøde (energi) den 12. juni 2009. Tre punkter, hvor det vil blive vanskeligst at nå til enighed mellem Rådet og Parlamentet og til dels internt i Rådet, blev drøftet på det uformelle energirådsmøde i Åre i juli. Forslaget behandles i øjeblikket primært på Coreper-niveau og i uformelle trialogmøder mellem Råd, Kommission og Parlament. Forslaget forventes sat på dagsordenen for energirådsmødet den 7. december 2009 med henblik på orientering ved formandskabet om status.

2. Baggrund

Kommissionen har den 19. november 2008 fremlagt et forslag til et omarbejdet direktiv, der tager udgangspunkt i det eksisterende bygningsdirektiv.

Baggrunden for forslaget er, at der – uanset den indsats, der allerede er gjort – ifølge Kommissionen fortsat findes store og omkostningseffektive, men uudnyttede sparemuligheder i bygningssektoren. Dette betyder, at en række potentielle sociale, økonomiske og miljømæssige fordele i de enkelte medlemsstater og på EU-plan går til spilde. Det skyldes ikke kun, at sektoren er kompleks, og at markedet svigter, men også begrænsninger i formuleringen af nogle af bestemmelserne i det nuværende bygningsdirektiv og disses anvendelsesområde. Herudover har nogle af medlemsstaterne et ringe ambitionsniveau for gennemførelsen af disse bestemmelser.

Den konsekvensanalyse, som Kommissionen har foretaget blandt medlemsstaterne, viser ifølge Kommissionen således tydeligt, at bygningsdirektivet må ændres på visse punkter, hvis EU's politiske mål skal opfyldes. Det er på baggrund af konsekvensanalysen nødvendigt at tvetydige formuleringer afklares. Ligeledes bør hovedsøjlerne i det nuværende direktiv (krav til den energimæssige ydeevne i nye bygninger og i eksisterende bygninger, der renoveres; energiattester/energimærkninger; og eftersyn af kedel/varme- og køleanlæg) forstærkes.

Forslaget skal ligeledes ses i lyset af den omfattende klima- og energipakke, som der blev opnået enighed om på Det Europæiske Råd i december 2008. Pakken blev vedtaget på baggrund af det stadig stigende videnskabelige belæg for klimaændringer, høje energipriser og voksen-

de afhængighed af importeret energi, med hvad det kan få af geopolitiske følger. En nedsættelse af energiforbruget kan bidrage væsentligt til, at disse mål nås.

Udover bygningsdirektivet findes der en række andre direktiver, som handler om energiforhold i forbindelse med bygninger, f.eks. direktivet om miljøvenligt design af energiforbrugende produkter (2005/32/EF), direktivet om fremme af kraftvarme (2004/8/EF), direktivet om energieffektivitet i slutanvendelserne og om energitjenester (2006/32/EF) samt i det december 2008 vedtagne direktiv om fremme af anvendelsen af vedvarende energikilder, som er en del af klima- og energipakken. Derudover kan der findes relevante bestemmelser om bygninger i byggevaredirektivet (89/106/EØF), og i handlingsplanen for bæredygtigt forbrug, bæredygtig produktion og en bæredygtig industripolitik.

Selvom disse direktiver ikke nævnes udtrykkeligt i forslaget, udgør de en uadskillelig del af den samlede kasse med værktøj til at fremme bæredygtighed inden for opførelse og anvendelse af EU's bygningsmasse, og medlemsstaterne skal tage fuldt hensyn til dem, når de tilrettelægger deres politik for denne sektor.

Omarbejdning af direktivet om bygningers energimæssige ydeevne er endvidere et af de punkter, der indgår i Kommissionens strategi for bedre regulering, særlig handlingsplanen for "bedre og enklere lovgivningsmæssige rammer". Resultatet af omarbejdningen vil gøre direktivet lettere at læse og forstå.

Dette notat omhandler alene forslaget om en omarbejdning af bygningsdirektivet.

3. Hjemmelsgrundlag

Energieffektive bygninger indtager en fremtrædende plads i Fællesskabets miljøpolitik. Det nuværende bygningsdirektiv bygger derfor på EF-traktatens artikel 175, stk. 1. Det ændres der ikke ved. Forslaget vedtages efter proceduren i EF-traktatens artikel 251 om fælles beslutningstagen.

Som følge af Lissabon-traktatens endelige ratifikation og snarlige ikrafttræden vil det blive undersøgt, om hjemmelsgrundlaget for det omarbejdede bygningsdirektiv skal ændres i overensstemmelse med det nye traktatgrundlag. Kommissionen vil i givet fald komme med forslag hertil.

4. Nærhedsprincippet

Det er Kommissionens vurdering, at forslagets mål om øget energieffektivitet ikke vil kunne opfyldes på nationalt niveau alene, men at det er nødvendigt at gøre noget på fællesskabsplan for at lette iværksættelsen af aktiviteter på nationalt plan. Byggevarer, udstyr og tjenester, der er knyttet til bygninger, udgør en stor del af EU's indre marked. Uden sikkerhed for at markedsforholdene ligger fast på langt sigt i hele EU, er det ikke særlig sandsynligt, at virksomhederne vil reagere hurtigt på den stigende efterspørgsel efter tjenesteydelser, der øger energieffektiviteten. Bygningsarbejderes øgede mobilitet og det stigende antal virksomheder, der driver forretning på tværs af grænserne i EU, betyder endvidere, at foranstaltninger, der gør reguleringen af byggemarkedet mere sammenlignelig på tværs af grænserne, vil mindske den administrative byrde og øge deres muligheder for at opnå produktivitetsgevinster.

Regeringen finder på det foreløbige grundlag, at nærhedsprincippet må anses for overholdt. Formålet med forslaget er således at styrke bygningsdirektivets anvendelsesområde. Vægten ligger fortsat på etablering af en fælles fremgangsmåde som grundlag for sammenhængende og gensidigt forstærkende mekanismer til forbedring af energieffektiviteten, øget bæredygtighed og afbødning af klimaændringerne, samtidigt med at medlemsstaterne fastholder kontrollen med, hvor de enkelte krav sættes, og hvordan de gennemføres.

5. Formål og indhold

Kommissionens oprindelige forslag

Formålet med en omarbejdning af bygningsdirektivet er at tydeliggøre og forenkle visse bestemmelser, at udvide direktivets anvendelsesområde, at styrke nogle af dets bestemmelser, så de får større virkning, og at give den offentlige sektor tilskyndelse til at gå i spidsen for energibesparelser. En omarbejdning vil gøre det lettere at gennemføre bygningsdirektivet i national ret og i praksis, således at en betydelig del af de tilbageværende omkostningseffektive muligheder for at spare energi i bygningssektoren kan realiseres. Det nuværende direktivs mål og principper fastholdes, og det overlades som før til medlemsstaterne at afgøre, hvordan kravene skal konkretiseres og gennemførelsen i øvrigt tilrettelægges.

Kommissionen understreger, at det er meget vigtigt, at det nuværende bygningsdirektiv gennemføres korrekt og til tiden. Det foreliggende forslag bør ikke bruges som begrundelse for at forsinke gennemførelsen af det nuværende direktiv.

Forslaget tydeliggør, styrker og udvider anvendelsesområdet for bygningsdirektivets nuværende bestemmelser på følgende måder:

- Nogle af bestemmelserne formuleres klarere.
- Bestemmelsen om, at medlemsstaterne skal stille mindstekrav til den energimæssige ydeevne for bygninger, der skal gennemgå større renoveringsarbejder, får et udvidet anvendelsesområde, og hvor det tidligere gjaldt for bygninger over 1000 m², vil det herefter gælde alle bygninger. Baggrunden for udvidelsen er ifølge Kommissionen, at den nuværende tærskel i bygningsdirektivet udelukker 72 % af bygningsmassen, hvor der stadig er omkostningseffektive muligheder for at spare energi. Muligheden for at opfylde på komponentniveau som alternativ til at fastsætte krav for den renoverede bygning som helhed bevares i forslaget, således at det også fremover vil være muligt i for eksempel enfamilieshuse alene at stille krav til de enkelte komponenter, såsom tagisolering, vinduer og kedler.
- Pligten til at vurdere mulighederne for at anvende forskellige opregnede former for alternativ energi inden byggeri påbegyndes, udvides fra at gælde for bygninger over 1000 m² til at gælde alle bygninger. Af alternative systemer opregnes decentrale energiforsyningssystemer baseret på vedvarende energi, kraftvarme, fjernvarme- eller gruppeopvarmningsanlæg eller fjern- eller gruppekøleanlæg, samt varmepumper. Udvidelsen underbygger EU's mål for anvendelse af vedvarende energi. Bestemmelserne om vurdering af alternative systemer skal gennemføres i overensstemmelse med kravene i forslaget til direktiv om fremme af anvendelsen af vedvarende energikilder.
- Bestemmelserne om energimærkninger skærpes. Anbefalinger får en større rolle at spille, idet det understreges, at de udgør en obligatorisk del af mærkningen, og det foreskrives, hvilke oplysninger de skal indeholde. Der stilles krav om, at energimærkets indikatortal for energimæssig ydeevne (A-G) anføres i enhver annoncering, når bygninger eller dele heraf udbydes til salg eller leje.

- Reglerne for, hvor hyppigt eftersyn af kedel/varme- og klimaanlæg skal finde sted, gøres tydeligere for at understrege, at det er vigtigt, at der er et rimeligt forhold mellem omkostningerne af et eftersyn og de energibesparelser, som eftersynet forventes at medføre. For så vidt angår kedel- og varmeanlæg indføres der krav om regelmæssige eftersyn af hele varmeanlægget og ikke kun som hidtil af kedlen suppleret med et 15-års engangseftersyn af hele anlægget. Kravet om eftersyn foreslås endvidere udvidet til at gælde varmeanlæg med kedler til *alle* brændselstyper. I henhold til de gældende bestemmelser er der for så vidt angår kedler med en effekt på mellem 20 og 100 kW, kun krav om regelmæssigt eftersyn, hvis kedlen opvarmes med ikke-vedvarende flydende eller fast brændsel. Der foreslås ligeledes indført krav om uvildig stikprøvekontrol af eftersynsrapporternes kvalitet.
- Kravene til energimæssig ydeevne, oplysning og uvildige eksperter skærpes.
- Der stilles et beregningsværktøj til rådighed for medlemsstaterne og interesserede parter, som kan bruges til at sammenligne de nationalt eller regionalt fastsatte mindstekrav til energimæssig ydeevne med det omkostningsoptimale niveau. Medlemsstaterne forpligtes til at sørge for, at deres minimumskrav når op på de niveauer, som anvendelsen af ovennævnte sammenligningsmetode viser er omkostningsoptimale.
- Medlemsstaterne tilskyndes til at tilrettelægge vilkår, der fremmer udbredelsen på markedet af bygninger med lavt eller intet energiforbrug og CO₂-udledning. Der stilles krav om, at medlemsstaterne udarbejder landsdækkende planer med klare definitioner og mål for udbredelsen.
- Den offentlige sektor tilskyndes til i højere grad at gå foran med et godt eksempel. Der stilles således krav om, at bygninger med et samlet nytteareal på 250 m², der anvendes af det offentlige, skal energimærkes. I forlængelse heraf udvides pligten til at opslå mærkningen tilsvarende.
- Pligten til at opslå energimærket skal ligeledes gælde for ikke-offentlige bygninger på mere end 250 m², der ofte besøges af offentligheden, og som allerede har fået lavet et energimærke.
- Den eksisterende bestemmelse om, at medlemsstaterne skal træffe de fornødne foranstaltninger for at oplyse brugerne af bygninger om de forskellige måder, der kan bidrage til at forbedre den energimæssige ydeevne foreslås udvidet med en præcisering om, at medlemsstaterne særligt skal oplyse ejere og lejere om energiattester og eftersynsrapporter, om omkostningseffektive måder, hvorpå bygningens energimæssige ydeevne kan forbedres og om de økonomiske konsekvenser på sigt af ikke at gøre noget på dette område. Som det allerede er tilfældet kan kommissionen bistå med gennemførelse af oplysningskampagner.
- Bestemmelserne for det udvalg, der bistår Kommissionen og blandt andet gennemfører nogle af direktivets bestemmelser - herunder et nyt beregningssystem for fastsættelse af kravene til bygningers energimæssige ydeevne - ved komitologi, ændres i overensstemmelse med reglerne om forskriftsproceduren med kontrol.
- Medlemsstaterne skal fastlægge og gennemføre regler om sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der vedtages i medfør af bygningsdirektivet.

Version af forslaget af 23. oktober 2009 med opdatering af 27. oktober 2009

Nøgleelementerne i omarbejdningen er - i henhold til den senest foreliggende version af forslaget, der er resultatet af de foreløbige forhandlinger i Rådet pr. 27. oktober 2009 - følgende:

- Justering af gældende metode til fastsættelse af minimumskrav til bygningers energimæssige ydeevne.
- Udvikling ved komitologi af rammerne for et beregningsværktøj/sammenligningsmetode, der skal bruges til beregning af omkostningsoptimale mindstekrav til den energimæssige ydeevne i bygninger i den enkelte medlemsstat.
- Modifikation af Kommissionens oprindelige forslag om, at medlemsstaterne i 2017 forpligtes til at justere deres nationale mindstekrav til bygningers energimæssige ydeevne i overensstemmelse med de resultater, der fremkommer når ovennævnte værktøj til beregning af omkostningsoptimale niveauer anvendes. Det foreliggende forslag fastsætter, at såfremt der i en medlemsstat er stor forskel på de minimumskrav, man har sat og de minimumskrav, der i henhold til ovennævnte metode ville være omkostningsoptimale for den pågældende medlemsstat, så har den pågældende medlemsstat valgfrihed mellem at forklare/retfærdiggøre dette på skrift over for Kommissionen *eller* at sætte foranstaltninger i værk, der reducerer denne forskel, *eller* at gøre begge dele. I det omfang forskellen ikke kan retfærdiggøres, skal rapporten til Kommissionen ledsages af en plan for de foranstaltninger, der tages skridt til med henblik på at reducere forskellen.
- Mindstekrav til den energimæssige ydeevne for bygninger, der skal gennemgå større renoveringsarbejder, udvides til at gælde *alle* bygninger uanset størrelse. Muligheden for at opfylde på komponentniveau som alternativ til at fastsætte krav for den reoverede bygning som helhed er tydeliggjort i forslaget.
- Mindstekrav til komponenter, der udskiftes eller repareres i forbindelse med mindre renoveringer, med mindre der er tale om mindre reparationer.
- Pligten til at vurdere mulighederne for at anvende forskellige opregnede former for alternativ energi inden byggeri påbegyndes udvides til også at gælde for *alle* bygninger uanset størrelse. At vurderingen kan foretages på baggrund af en konkret analyse for det enkelte hus eller på baggrund af en kollektiv analyse for grupper af ensartede bygninger i det samme område er tydeliggjort i forslaget. Hvor der er tale om kollektiv forsyning kan vurderingen foretages en gang for alle for enkeltområder uanset karakteren af de pågældende bygninger.
- Præcisering af, at undtagelsesbestemmelse vedrørende bygninger, der har særlig bevarelsesmæssig interesse, kun finder anvendelse for så vidt angår specifikke krav til den energimæssige ydeevne, der konkret vil medføre uacceptable ændringer i den pågældende bygningens karakter eller udseende.
- Minimumskrav (systemkrav) til tekniske bygningsinstallationer i bygninger. Obligatorisk for så vidt angår udskiftninger og reparationer af installationer i eksisterende bygninger. En mulighed for medlemsstaterne i relation til nye bygninger.
- Krav til medlemsstaterne om, at alle nye bygninger er lavenergi med udgangen af 2020. Fra 2018 et krav, at offentlige myndigheder, der anvender bygninger, der bygges herefter, kun anvender lavenergibygninger. Krav til medlemsstaterne om at udarbejde planer for øgning af antallet af nye lavenergibygninger. For eksisterende bygninger skal medlemsstaterne udarbejde en politik og tage skridt til at stimulere, at eksisterende bygninger, der undergår renovering, transformeres til lavenergibygninger.
- Bestemmelse om finansielle incitamenter og markedsbarrierer. Medlemsstaterne skal tage passende skridt til at overveje de værktøjer af finansiell eller anden karakter, der er relevante i lyset af vigtigheden af at fremme bygningers energimæssige ydeevne og overgangen til

lavenergibyggeri. Fortegnelser skal udarbejdes og kommunikeres til Kommissionen om foranstaltninger iværksat eller, hvis relevant, foreslået i Medlemsstaterne med henblik på opfyldelse af direktivet. Kommissionen skal undersøge effektiviteten af såvel de opregnede foranstaltninger og forslag fra medlemsstaternes side, som af de relevante fællesskabsinstrumenter i relation til at støtte implementeringen af direktivet. På baggrund heraf kan Kommissionen yde råd og give anbefalinger med henblik på specifikke nationale ordninger og på koordinering med fællesskabsinstitutioner og internationale finansielle institutioner; Kommissionen skal endvidere udarbejde og præsentere en analyse i relation til en bedre udnyttelse af eksisterende finansielle fællesskabsinstrumenter. Hvis den finder det relevant kan Kommissionen ligeledes fremsætte relevante forslag til Rådet og Parlamentet. Medlemsstaterne skal tage omkostningsoptimale niveauer i betragtning, når der ydes incitamenter til større renoveringer.

- Skærpede krav til indholdet af energimærkningen. Anbefalinger får en større rolle at spille. Offentlige myndigheder skal opfordres til at gå foran med implementeringen af anbefalingerne i energimærkningen.
- Medlemsstaterne skal opfordre til, at energimærkets indikator for energimæssig ydeevne (A-G) anføres i enhver annoncering, når bygninger eller dele heraf udbydes til salg eller leje.
- Kommissionen skal i samarbejde med relevante aktører udvikle en frivillig energimærkningsordning for non-residens bygninger. Medlemsstaterne opfordres til at anvende denne ordning.
- Udvidelse af de eksisterende regelmæssige eftersyn for kedler og engangseftersyn af varmeanlæg til regelmæssige eftersyn af tilgængelige dele, såsom kedler, brændere, varmevekslere, kontrolsystemer og cirkulationspumper i varmeanlæg med kedler med en effekt på mere end 20 kW uanset brændselstype.
- Tydeliggørelse af reglerne for, hvor hyppigt eftersyn af varme- og klimaanlæg skal finde sted.
- Specifikke krav til indholdet af eftersynsrapporterne for varme- og klimaanlæg
- Krav om uvildige stikprøvekontroller af eftersynsrapporter og energimærkningers kvalitet.
- Offentlige bygninger på ned til 750 m², der ofte besøges af offentligheden, skal energimærkes regelmæssigt. Fem år efter omarbejdningens ikrafttræden sænkes tærsklen til 250 m². Pligten til at opslå mærkningen på et for offentligheden synligt sted udvides tilsvarende.
- Ikke-offentlige bygninger på mere end 500 m², der ofte besøges af offentligheden og har fået lavet et energimærke i henhold til bestemmelserne om energimærkning ved salg, udleje og nybyggeri, skal have dette energimærke opsat på et for offentligheden synligt sted.
- Skærpelse/detaljering af kravene til medlemsstaterne om information til ejere og lejere af bygninger om bygningens energimæssige ydeevne, om tiltag, der kan forbedre den og om konsekvenserne af ikke at gøre det, herunder om indhold og formål med energimærknings- og eftersynsordninger, og hvis relevant om tilgængelige finansielle instrumenter.
- Bestemmelserne for det udvalg, der bistår Kommissionen og blandt andet skal gennemføre nogle af direktivets bestemmelser ved komitologi, ændres i overensstemmelse med reglerne om forskriftsproceduren med kontrol.

- Obligatorisk krav om fastsættelse og gennemførelse af sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der vedtages i medfør af bygningsdirektivet. Tidsfristen for implementering af bestemmelsen om sanktioner er nu fastsat til to og et halvt år efter ikrafttræden.

Senest foreliggende version af 11. november 2009

I forhold til den senest foreliggende version kan følgende væsentlige ændringer fremhæves.

- Definitionen af lavenergi er udvidet til "very low energy buildings", hvor energien så vidt muligt skal dækkes af vedvarende energi produceret på stedet eller i nærheden af bygningen. Alle nye bygninger skal således være "very low energy buildings" inden udgangen af 2020.
- Der indføres en deadline for, hvornår medlemsstaterne skal have fremlagt planen med de foranstaltninger, der tages skridt til med henblik på at reducere forskellen mellem de nationale mindstekrav til bygningers energimæssige ydeevne og resultatet af beregningen af omkostningsoptimale mindstekrav. Planen skal iværksættes inden den næste gennemgang af mindstekravene, som skal finde sted med jævne mellemrum med højst fem års interval.
- Med hensyn til de finansielle instrumenter er det bl.a. blevet tilføjet, at Kommissionen skal støtte medlemsstaterne i at iværksætte finansielle støtteprogrammer med henblik på at fremme energieffektivitet i bygninger, herunder særligt i eksisterende bygninger. Dette kan bl.a. ske gennem udveksling af best practice imellem landene.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har den 23. april 2009 haft forslaget til 1. behandling. Blandt de væsentligste ændringsforslag kan nævnes:

- En række nye *definitioner* er tilføjet, og der er foretaget en yderligere præcisering, forenkling og tydeliggørelse af flere af de eksisterende og af de af Kommissionen foreslåede definitioner.
- I overensstemmelse med forskriftsproceduren med kontrol vedtages og gennemføres en *fælles* metode til *beregning af bygningers energimæssige ydeevne* (i modsætning til Kommissionens forslag, hvor det fortsat overlades til medlemsstaterne at vedtage en metode på nationalt eller regionalt niveau)
- I stedet for en sammenligningsmetode foreslås fastlæggelse af en *fælles* metode til *beregning af omkostningsoptimale mindstekrav* til den energimæssige ydeevne.
- Fokus på fastsættelse af mindstekrav til energimæssig ydeevne på *komponentniveau* er skærpet og strømlinet gennem hele direktivet med sigte på at nå omkostningsoptimale niveauer i forbindelse med såvel nybyggeri som renoveringer.
- Øget fokus på betydningen af *belysning* og *belysningsystemer* ved beregning af og fastsættelse af mindstekrav til bygningers energimæssige ydeevne.
- Fokus på *inddragelse af energi fra vedvarende energikilder* er skærpet, og blandt andet indføjet som parameter i forbindelse med større renoveringer af eksisterende bygninger.
- I stedet for at operere med handlingsplaner og mål for en øgning af antallet af bygninger, der har "lav eller ingen CO₂-udledning og lavt eller intet forbrug af primærenergi", opererer Parlamentet i sit forslag med "*energinetrale bygninger*". En energineutral bygning

defineres som en bygning, hvis samlede årlige forbrug af primærenergi som følge af bygningens meget høje energieffektivitet er lig med eller mindre end energiproduktionen fra vedvarende energikilder på stedet.

- *Økonomiske og fiskale incitamenter og lignende* indføres som et aktivt middel til at fremme bygningers energimæssige ydeevne. Blandt andet stilles krav om, at medlemsstaterne udarbejder nationale handlingsplaner med foranstaltninger, der dels skal mindske de eksisterende juridiske og markedsmæssige hindringer, dels skal udvikle eksisterende og nye økonomiske og fiskale instrumenter med henblik på at øge både nye og eksisterende bygningers energimæssige ydeevne. Foranstaltningerne skal blandt andet støtte gennemførelsen af anbefalingerne i energimærkningerne og tilskynde til væsentlige energimæssige forbedringer, hvor forbedringer ellers ikke ville være økonomisk mulige, ligesom de skal understøtte husholdninger, der risikerer at blive udsat for energifattigdom. Eksempelvis skal information om tilgængelige beskatningsmæssige og økonomiske incitamenter og finansieringsmuligheder fremgå af energimærkningerne.
- Kommissionen skal fastsætte retningslinjer for energiattesters indhold, sprog og udformning, dette blandt andet med henblik på den frie udveksling af tjenesteydelser. Der udarbejdes endvidere en ”frivillig EU-attest” for den energimæssige ydeevne i bygninger, der ikke anvendes som bolig.
- Parlamentet begrænser Kommissionens forslag om *eftersyn af varmeanlæg* med kedler over 20 kW til alene at omfatte varmeanlæg med kedler, der opvarmes med ikke-vedvarende flydende eller fast brændsel.
- Tærsklen for eftersyn af *klima- og ventilationsanlæg* sættes ned fra 12 kW til 5 kW.
- Der indføres krav om eftersyn af *reversible varmepumper* med en nominel nytteeffekt på 5kW.
- Endvidere indføres en mulighed for at medlemsstaterne kan undlade at stille krav om eftersyn af såvel klima- og ventilationsanlæg som varmeanlæg, hvis der er installeret elektroniske overvågnings- og kontrolsystemer, der – for klimaanlæggenes vedkommende – gør det muligt at fjernovervåge anlæggenes sikkerhed og effektivitet.
- Øget fokus på og krav om *oplysning* til borgere og andre interessenter.
- En række *tidsfrister* er rykket frem.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

En stor del af de ændringer, som foreslås, er allerede gennemført i den danske lovgivning på området. Forslaget medfører, at der vil skulle ske enkelte justeringer af lov nr. 585 af 24. juni 2005 om fremme af energibesparelser i bygninger (opslag af energimærkningen i alle bygninger med et nytteareal på mere end 250 m², der anvendes af en offentlig myndighed eller hyppigt besøges af offentligheden og evt. udvidelse af bestemmelser om sanktioner for overtrædelse af energimærkningsordningen). Der vil derudover skulle ske en ændring af bl.a. ovennævnte lov eller af lov om omsætning af fast ejendom og af lejeloven (krav om oplysning om energimærkning ved salgs- og udlejeannoncer). Herudover vil der muligvis skulle ske en justering af varfeforsyningsloven eller af anden lovgivning med henblik på udvidelse af kravene til nye bygninger (ressort endnu ikke afklaret).

Omarbejdningen vil ligeledes kræve en ændring af de bekendtgørelser, der er udstedt i medfør af lov om fremme af energibesparelser i bygninger. Dette vil muligvis skulle ske for så vidt angår bestemmelserne om eftersyn af varmeanlæg og typer af kedelanlæg. Med hensyn til energimærkning af bygninger, vil der muligvis ligeledes skulle indføres bestemmelser om en skærpelse af bestemmelserne om opslag og om pligt til at medtage energimærkningens indi-

kator i salgs- og udlejeannoncer. For energimærkningsordningen vil der eventuelt skulle tilføjes bestemmelser om sanktioner for overtrædelse af bestemmelserne herom.

Ligeledes vil der skulle ske en skærpelse og justering af bygningsreglementet på visse områder med henblik på at opfylde kravene til den energimæssige ydeevne.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

Statsfinansielle konsekvenser

Omarbejdningen af bygningsdirektivet betyder, at kravene til den energimæssige ydeevne af bygninger, til energimærkninger og til eftersyn af varme- og klimaanlæg udvides. Gennemførelsesforanstaltningerne må formodes i et vist omfang at medføre øgede aktiviteter for det offentlige ved justeringen af kravene til bygningers energimæssige ydeevne, til energimærkningen og til eftersyn og eftersynsrapporter, samt til kontrol og håndhævelse af de fastsatte krav. Desuden vil der være behov for informationskampagner om mærknings- og eftersynsordninger over for ejere af bygninger.

Det forventes, at der i vid udstrækning vil blive tale om bestemmelser, der allerede er gennemført i dansk lovgivning eller vil blive gennemført som opfølgning på regeringens strategi for reduktion af energiforbruget i bygninger, der er blevet offentliggjort i april 2009, og derfor ikke har statsfinansielle konsekvenser.

En foreløbig udredning af de statsfinansielle omkostninger, som følge af omarbejdningen af dette direktiv, viser, at der i 2010 vil være behov for yderligere personaleforbrug svarende til et årsværk i både Energistyrelsen og Erhvervs- og Byggestyrelsen, når der ved komitologi skal udvikles en sammenligningsmetode med henblik på beregning af minimumskrav til bygningers energimæssige ydeevne. Nye krav i medfør af direktivets artikel 9 indebærer et løbende ressourceforbrug på ca. ½ årsværk i såvel Energistyrelsen som Erhvervs- og Byggestyrelsen. Kravet om annoncering af energimærkningerne anslås at kræve engangsudgifter på 0,5 mio. kr. samt et løbende personaleforbrug på 1,5 årsværk til kontrol og håndhævelse. Det skønnes med stor usikkerhed, at obligatorisk håndhævelse gennem sanktioner vil medføre behov for engangsudgifter på ca. 5 mio. kr. samt et løbende personaleforbrug på 8 personer. Dertil kommer driftsomkostninger på 1 mio. kr. per år.

Tidsfristen for implementering af bestemmelsen om sanktioner er i den senere fase af forhandlingsforløbet blevet ændret og er ikke længere, som oprindeligt foreslået af Kommissionen, fastsat til udgangen af 2010, men først til to og et halvt år efter ikrafttræden og dermed tidligst i andet halvår af 2012. Denne udskydelse giver Energistyrelsen tid til i implementeringsfasen at undersøge mulighederne for en eventuelt billigere implementering af denne bestemmelse.

Det antages, at de øvrige konsekvenser af direktivændringen i form af øgede byrder for den offentlige sektor vil kunne afholdes inden for de eksisterende bevillinger.

Der tages forbehold for mulige yderligere byrder, som konsekvens af de ændringer i det foreliggende forslag som de kommende forhandlinger, herunder med Europa-Parlamentet, måtte afstedkomme.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionen vurderer, at investeringsbehovet og de administrative omkostninger er forholdsvis små, sammenholdt med udbyttet. F.eks. vil det ifølge Kommissionen samlet set i EU medføre yderligere kapitalinvesteringer på 8 mia. EUR om året at ophæve tærsklen på 1.000 m² i det nuværende bygningsdirektiv. Disse investeringer vil imidlertid udløse besparelser i energiomkostningerne på 25 mia. EUR på årsbasis i 2020, og det vil igen sige, at CO₂-bekæmpelsen giver en stor gevinst. Disse beregninger bygger på forsigtige skøn over olieprisen.

Investeringskravene er ikke lige fordelt mellem EU's borgere, dvs. der bliver flere omkostninger for dem, som foretager større renoveringer af deres bygninger eller arbejder med ejendomshandel. Kommissionen vurderer dog, at de forventede høje energipriser vil give attraktive afkast af disse indledende investeringer og mindske energiregningerne. Det vil både direkte og indirekte få positive virkninger til at brede sig gennem hele økonomien.

Kommissionen vurderer endvidere, at det samlede samfundsmæssige udbytte i form af mindre energiforbrug og dermed mindre CO₂-emissioner og mindre importafhængighed, og øget jobskabelse forventes langt at overgå omkostningerne til de analyserede foranstaltninger.

Forbedring af bygningernes kvalitet er et vigtigt middel til at opnå langsigtede løsninger på problemet med høje energiregninger, og derfor mener Kommissionen, at medlemsstaterne bør benytte de andre virkemidler, de har rådighed over, til at støtte behov af denne art. Det reviderede direktiv understøtter muligheden for at indføre målrettede finansieringsværktøjer. F.eks. giver det grundlag for at kæde forbedringer af energieffektiviteten som anbefalet i energiattesten sammen med økonomiske incitamenter.

En analyse af de forventelige faktiske samfundsøkonomiske konsekvenser som følge af omarbejdning af direktivet i overensstemmelse med det foreliggende udkast viser følgende: Bestemmelsen om, at alle nye bygningers skal omfattes af *pligten til at undersøge alternative energiforsyningsystemer* vil betyde en omfordeling af salg af energiforsyningsprodukter fra forskellige virksomheder; pligten til at lade *indikator tallet for indikatormærket fremgå af salgs- og udlejeannoncer* vil muligvis indebære en mindre merudgift for borgerne til dækning af større annoncer; *Opslag af energimærket på ikke-offentlige bygninger på mere end 250 m²*, der ofte besøges af offentligheden og som allerede har et gyldigt energimærke. Et opslag vil formentlig koste mellem 50 og 100 kr.; - Et groft skøn viser, at op mod 40.000 bygninger vil være omfattet af kravet.

Erhvervsmæssige og administrative konsekvenser for virksomhederne

Forslaget om, at indikator tallet for energimærkningen skal fremgå af eventuel annoncering i forbindelse med salg og udleje forventes ifølge en vurdering foretaget af Center for Kvalitet i Erhvervsregulering (CKR) at medføre nye administrative byrder for de virksomheder, der er involveret i salg og udlejning af bygninger, svarende til ca. 3.500 timer årligt på samfundsni-

veau. Der skal dog i dette estimat tages forbehold for en række usikkerhedsmomenter, herunder om det faktiske antal af transaktioner. Den øvrige del af forslaget vurderes på det foreliggende grundlag ikke at indebære nye administrative byrder for erhvervslivet.

Konsekvenser for miljø og beskyttelsesniveau

Kommissionens konsekvensanalyse viser, at forslaget, forudsat der efterfølgende vedtages gennemførelsesforanstaltninger, vil medføre

- 60-80 mio. mineralolieekvivalent (toe) energibesparelser i EU om året frem til 2020, svarende til en nedskæring på 5-6 % af EU's endelige energiforbrug i 2020
- 160-210 mio. tons CO₂-besparelser i EU om året frem til 2020, svarende til 4-5 % af EU's samlede CO₂-emissioner i 2020

Konsekvenser for beskæftigelsen, arbejdsmarkedet, ligestilling, sundhed og forbrugerbeskyttelse

Kommissionen forventer at forslaget vil være til gavn for beskæftigelsen. Kommissionens konsekvensanalyse viser, at forslaget, forudsat der efterfølgende vedtages gennemførelsesforanstaltninger, vil medføre

- 280 000 (til 450 000) potentielle nye arbejdspladser i EU frem til 2020, hovedsagelig i byggeriet og som eksperter i energiattestering og energisyn og eksperter i eftersyn af varme- og klimaanlæg. Derudover vil behovet for produkter, komponenter og materialer, der skal bruges eller installeres i bygninger med højere ydeevne, også bidrage med flere arbejdspladser (dette er ikke kvantificeret i konsekvensanalysen).

9. Høring

Forslaget blev sendt i høring den 4. februar med svarfrist den 18. februar 2009.

Følgende fremgår af høringssvarene opdelt efter de emner, som har været nævnt i høringssvarene.

Generelt

Dansk Energi støtter overordnet forslaget og vurderer, at det indeholder mange, spændende tiltag og initiativer med rammer, der giver mulighed for national tilpasning med respekt for lokale klimaforhold, byggeskik, energiadfærd og -produktion. BAT-Kartellet finder forslaget godt med mange helt centrale elementer. DI, DI Energibranchen og DI Byggematerialer støtter forslaget, som de vurderer, vil tydeliggøre, styrke og udvide anvendelsesområdet for bygningsdirektivet med henblik på at maksimere effekten af direktivet og derigennem fremme energispareindsatsen i medlemsstaterne. Energi- og Olieforum hilser ligeledes kommissionens forslag til omarbejdning af direktivet for bygningers energimæssige ydeevne velkomment. Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI finder intentionerne bag forslaget fornuftige og mener, at målet med at tydeliggøre og forenkle visse bestemmelser, udvide direktivets anvendelsesområde samt at styrke direktivet, ser ud til at lykkes. Realkreditforeningen hilser principielt velkommen, at der gennem en opdatering af det gældende direktiv sættes en mere klima-offensiv dagsorden, hvormed der aktivt sigtes mod at gøre den bestående bygningsmasse mere energieffektiv, samt at give nye bygninger en mere energiøkonomisk udformning. Realkreditforeningen finder, at det vil være til gavn for husholdningerne, der umiddelbart vil drage nytte

af et lavere forbrug af stadigt dyrere brændsler, og til gavn for klimaet, der spares for unødige udledninger. En vis effekt på et byggemarked, der lider i den aktuelle finansielle situation, er naturligvis en velkommen sideeffekt. Tekniq finder i særdeleshed, at forslagene, der drejer sig om bygningsrenovering og eftersynsordningen for varmeanlæg, er særdeles nyttige.

Beregningen af bygningers energimæssige ydeevne (foreslået artikel 3, jf. bilag I)

FRI anfører, at det i lyset af det stigende elforbrug bør overvejes at fjerne den modifikation for så vidt angår boligsektoren, der gøres i relation til inddragelse af en bygnings indbyggede belysningsinstallation i metoden til beregning af bygningers energimæssige ydeevne. Dette vil øge fokus på og fremme energieffektivisering af belysningen i boliger og udnyttelsen af dagslys. Derudover påpeger FRI, at de foreslåede overordnede bestemmelser for opgørelse af energibehovet i bygninger allerede er kendte fra det gældende, danske bygningsreglement. Udover de forhold, som Kommissionen har foreslået skal indgå i beregningen af bygningers energimæssige ydeevne, foreslår FRI, at den indbyggede installation til udendørsbelysning indregnes, som del af el-forbrug til bygningsdrift, hvilket vil øge fokus på energieffektiv udendørsbelysning. Ligeledes bør elforbrug til elevatorer, rulletrapper og lignende indgå i forbruget til bygningsdrift, idet disse installationer er som ofte naturlige dele af funktion og drift af bygningen. FRI anfører, at det elforbrug i bygninger, som ikke indgår i bygningsdrift, er kraftigt voksende, og da det blandt andet påvirker indeklimaet i bygninger, bør det indgå i beregningen af bygningers energimæssige ydeevne. Der kunne eventuelt startes med at inddrage det faste inventar. Dansk Energi bemærker i øvrigt, at den danske vægtning af el med en faktor 2,5 bør ændres, da el er kvoteomfattet og vægtningen fremmer incitamentet til at spare på en energiart, som allerede er reguleret, samtidig med at det fremmer anvendelse af f.eks. olie og gas, som ikke er kvotereguleret.

Fastlæggelse af en sammenligningsmetode til beregning af omkostningsoptimale mindstekrav til energimæssig ydeevne gældende for bygninger eller dele af bygninger (forslagets artikel 5).

Dansk Energi støtter forslaget om, at der opstilles mindstekrav til bygningsenergimæssig ydeevne, men er i lyset af de forskelle, der er landene imellem, f.eks. i relation til byggeskik, klima, boliganvendelse og energiadfærd, i tvivl om, hvorvidt det er muligt for Kommissionen at udarbejde en metode, der kan benyttes af alle lande til benchmarking. Herudover anføres, at de administrative konsekvenser, herunder den indberetningspligt, der følger af forslaget, virker administrativt tungt for medlemsstaterne. Tekniq anfører, at man - udover at basere beregningsmodellen på de variabler, der er anført i præambelen - også nødvendigvis må inddrage levetidsbetragtninger for større komponenter i energisystemet. Der henvises herved til, at denne parameter allerede er implementeret i reglerne i BR08 omkring større ombygninger, hvor gennemførelsen af energimæssige besparelser er begrænset til de foranstaltninger der har den fornødne rentabilitet. DI, DI Energibranchen og DI Byggematerialer støtter udarbejdelsen af et benchmarking værktøj til at sammenligne de nationale og regionalt fastsatte mindstekrav til energimæssig ydeevne, så længe den administrative byrde holdes på et minimum. I det omfang, europæiske standarder/beregningsmetoder kan benyttes som grundlag for et sådan beregningsværktøj, opfordrer DI til, at disse anvendes.

Udvidelse af kravet om, at alternative energiforsyningssystemer skal overvejes i forbindelse med nybyggeri, til også at gælde nye bygninger på mindre end 1.000 m² (foreslået artikel 6)

Dansk Fjernvarme støtter forslaget om at fjerne den nedre grænse på 1.000 m². Varmepumpefabrikanterne i Danmark s udtrykker tilfredshed med, at opmærksomheden omkring varme-

pumper er skærpet i det foreliggende forslag, da varmepumper efter foreningens opfattelse i dag udgør et meget solidt VE-alternativ til de traditionelle opvarmningsformer. Foreningen gør i denne forbindelse opmærksom på, at en sådan vurdering af alternative energiforsynings-systemer altid bør ske i områder, som i Danmark pt. er pålagt tilslutningspligt til kollektiv varmforsyning (fjernvarme og naturgas), idet varmepumper ofte udgør et fordelagtigt alternativ i disse områder.

Udvidelse af mindstekrav til den energimæssige ydeevne i forbindelse med større renoveringer af den eksisterende bygningsmasse til også at gælde bygninger under 1.000 m² (forslagets artikel 7)

Dansk Energi støtter forslaget om at fjerne den eksisterende nedre grænse på 1.000 m² og lægger herved vægt på, at bygninger under 1.000 m² udgør en stor del af bygningsmassen, og at omkostningerne ved energieffektiviseringer i forbindelse med renoveringer vil være lavere end ved forceret udskiftning. Dansk Fjernvarme finder det ligeledes positivt at fjerne 1.000 m² grænsen og mener, at det er den rette vej at gå, selvom bestemmelse formentlig kan blive svær at håndhæve i praksis. Tekniq finder, at forslagene, der drejer sig om bygningsrenovering, er særdeles nyttige.

Indførelse af mindstekrav til den energimæssige ydeevne for tekniske bygningsinstallationer i bygninger (forslagets artikel 8)

Dansk Energi støtter dette forslag om mindstekrav til den energimæssige ydeevne ved installation af såvel nye som udskiftning eller større moderniseringer af eksisterende tekniske bygningsinstallationer. Dansk Energi finder herudover, at det ville være væsentligt at tilføje et krav om eftersyn med henblik på at sikre, at anlægget er korrekt installeret og justeret, da der er store besparelser at hente ved en korrekt drift af anlæggene. Dansk Energi oplyser endvidere, at foreningen sammen med producenter i flere år har arbejdet på at udvikle positivlister over de mest optimale produkter af denne karakter og peger på, at opstilling af mindstekrav til energimæssig ydeevne ved installation vil være med til at fremme denne udvikling. Dansk Fjernvarme foreslår, at der også indføres komponentkrav til fjernvarmeunits. DEBRA og EOF støtter ligeledes forslaget, som de finder, vil sikre optimal drift af anlæggene uden at brugeren samtidigt pålægges unødige omkostninger. Foreningerne ønsker dog en præcisering af forslaget stykke 2, således at det heraf fremgår, at energiprodukter (f.eks. kedler) skal have eftervist deres energimæssige ydeevne ved installationen i form af en afleveringsforretning (commissioning), der dokumenterer optimal justering af produktet i forhold til den tekniske bygningsinstallations opbygning og anvendelse (f.eks. temperatursæt, flow, automatikindstillinger mv.). Dette bør også gælde for små anlæg. Tekniq savner en præcisering af om fjernvarmesystemer er omhandlet af de anførte krav.

Fremme af bygninger med lav eller ingen CO₂-udledning og lavt eller intet forbrug af primærenergi (foreslået artikel 9)

Dansk Energi støtter forslaget om, at landene skal fremme udbredelsen af nul, lav og plus huse. DI, DI Energibranchen og DI Byggematerialer finder ligeledes, at det er vigtigt med en stramning på dette område, men anfører, at det i teksten bør tydeliggøres, at individuelle vedvarende energiløsninger ikke skal fremmes i tilfælde, hvor det er mere effektivt med kollektive løsninger. Det understreges ligeledes, at direktivets tekst bør sikre medlemsstaternes fleksibilitet til at vælge de løsninger, som understøtter opfyldelse af både nationale og europæiske energispareforpligtelser på den mest samfundsøkonomiske måde. FRI støtter forslaget, men finder det ønskeligt, om Kommissionen allerede nu melder ud med de første retningslinjer for

og definitioner på, hvad der ligger i "ingen CO₂-udledning" og "intet forbrug af primær energi", da dette er af aktuel relevans for byggebranchen. Det bør således allerede nu afklares, om der skal anlægges der alene er tale om den udledning og det forbrug, som kræves til opførelsen af den pågældende bygning eller om der tillige skal tages højde for bygningens levetid, drift, herunder vedligeholdelse og eventuelle ombygninger, og endelige nedrivning.

Energimærkninger / Energiattester (forslagets artikel 10)

Dansk Energi er positive over for en øget synliggørelse af energimærket, men anser det for tvivlsomt om de foreslåede ændringer er tilstrækkelige til at sikre energimærkningsordningens omkostningseffektivitet og henviser i denne forbindelse til, at energimærkning ikke i sig selv medfører energibesparelser, men skal følges op af supplerende virkemidler. Blandt andet på baggrund af de erfaringer, som Danmark har gjort på området, ser Dansk Energi derfor gerne, at forslaget kommer til at indeholde flere tiltag/initiativer, der sikrer fokus på realiseringsdelen frem for på registreringen af energibesparelserne (attesten). Det anbefales endvidere, at EU iværksætter en undersøgelse af effekten af energimærket i EU's medlemslande. DI, DI Energibranchen og DI Byggematerialer anser det ligeledes for fornuftigt at udvide energiattesternes rolle i direktivet, og herunder at sikre dets håndhævelse, men fremhæver også, ordningens fremtidige udformning skal beslutes i lyset af de danske erfaringer på området. Dansk Fjernvarme tilslutter sig, at der i energiattesten skal oplyses om bygningens brug af primær energi.

Udvidelse af de regelmæssige eftersyn fra kedelanlæg til hele varmeanlæg (forslagets artikel 13)

I relation til kommissionens forslag om udvidelse af de regelmæssige eftersyn til fra som nu kun at omfatte kedlen til at omfatte hele varmeanlægget anfører DEBRA og EOF, at dette, for eksempel i parcelhuse og lignende med radiatoranlæg, efter deres opfattelse kun vil påpege marginale energibesparelser, som ikke står mål med ressourceindsatsen og omkostningerne. Den energimæssige stand af varmeanlæg forandres ikke væsentligt over år og en gentagelse af eftersynet vil derfor heller ikke give megen mening.. Eftersyn på kedlen alene kan således identificere måske 95 % af de mulige, rentable energibesparelser på det samlede varmeanlæg for en indsats på under det halve i forhold til et totalt eftersyn. De sidste 5% mulige energibesparelser vil kunne hentes hjem i forbindelse med boligejerens beslutning om at udskifte en gammel kedel. Dansk Energi støtter forslaget om, at der skal ske regelmæssige eftersyn af varme- og klimaanlæg.

TEKNIQ anfører, at såfremt der gennemføres regelmæssige eftersyn af varmeanlæg med en nominel nytteeffekt på over 20 kW, bør dette eftersyn omfatte en vurdering af kedlens effektivitet og dens dimensionering i forhold til bygningens opvarmningsbehov.

For så vidt angår eftersyn af gaskedler på mellem 20 og 100 kW, som ikke for tiden er undergivet denne forpligtelse, anfører DEBRA og EOF, at et regelmæssigt eftersyn af gaskedler ikke har den store effekt på kedlens driftsforhold energimæssigt set. Men en energiteknologisk vurdering af gaskedler efter en årrække, hvor mere energieffektiv teknologi kan være et rentabelt alternativ, kan have et formål.

Med hensyn til den foreslåede udvidelse af eftersynet for så vidt angår varmeanlæg med kedler på mere end 100 kW, anfører DEBRA og EOF, at dette eftersyn i praksis allerede er dækket ind via den regelmæssige energimærkning af bygninger over 1000 m².

Både Dansk Fjernvarme, DEBRA og EOF påpeger, at forslagens betragtning om, at regelmæssige eftersyn, der kan sikre korrekt indstilling og dermed miljømæssig, sikkerhedsmæssig

og energimæssig optimal ydelse, efter disse foreningers opfattelse bør operationaliseres i den foreslåede artikel 13, således, at eftersynet specifikt kommer til at omfatte denne service. Dansk Fjernvarme: anfører, at formuleringen “..efterse varme og –klimaanlæg..” efter foreningens opfattelse i en dansk kontekst næppe vil kunne tolkes som ikke omfattende en fjernvarmeinstallation. Men formuleringen i den engelske udgave: “..entire heating and air-conditioning system..” kan, ifølge udenlandske fjernvarmeforeninger, tolkes som ikke at omfatte f.eks. en fjernvarmeunit men kun radiatorsystemer. Danmark bør efter foreningens opfattelse tilstræbe, at definitionen af varmeanlæg i artikel 2 afgrænses til omfattende alle dele til brug for opvarmningen af bygninger, herunder dele til udnyttelse af fjernvarme og fjernkøling, og at eftersyn følgerig kommer til at omfatte alle dele af varmeanlæg til udnyttelse af fjernvarme og fjernkøling. Tekniq tilslutter sig disse betragtninger.

Eftersyn af klimaanlæg (forslagets artikel 14)

Dansk Energi støtter forslaget om, at der skal ske eftersyn af klimaanlæg. Tekniq savner en begrundelse for, hvorfor bygningens varmebehov ikke skal indgå i vurderingen af klimaanlæggets effektivitet og dets dimensionering.

Det offentlige skal gå foran (blandt andet forslaget artikel 9 og artikel 12)

BAT-Kartellet, FRI og Dansk Energi støtter forslaget om, at det offentlige pålægges en forpligtelse til at gå foran som et godt eksempel gennem at være underlagt strengere krav og kortere tidsfrister. Dansk Energi fremhæver dog, at såfremt det skal lykkes har erfaringerne fra Danmark vist, at der skal afsættes særlige ressourcer til det, for eksempel hvis det offentlige skal realisere alle energibesparelser med en tilbagebetalingstid på op til 5 år.

Incitamenter til at fremme energibesparelser

Dansk Energi anfører, at der er behov for fokus på alternative motivationsfremmende foranstaltninger, da regler sjældent i sig selv motiverer til energibesparelser; specielt ikke i forhold til eksisterende bygninger. Derfor finder foreningen Parlamentets forslag om, at medlemslandene skal anvende finansielle og økonomiske tiltag for at fremme gennemførelsen af energibesparelser i bygninger interessant.

Oplysning (forslagets artikel 19)

Realkreditforeningen anfører, at der samtidigt med omarbejdelsens vedtagelse bør overvejes en informationsmæssig indsats med oplysning om de økonomiske incitamenter til at energiop-timere bygninger - samt hvad der kræves af investeringer, og om der er støttemuligheder.

Sanktioner (forslagets artikel 22)

Energimesteren ApS opfordrer til, at lovgivningen sikrer, at kravet om energimærkning kan håndhæves.

Administrative byrder

Dansk Energi advarer mod, at rammerne for tiltagene bliver for administrativt tunge og dermed svære og ugennemskuelige at gennemføre i såvel lovgivning som praksis. Domstolsstyrelsen finder det på det foreliggende grundlag vanskeligt at vurdere, hvilke økonomiske konsekvenser ændringerne af direktivet vil få for domstolene men forventer, at ændringerne vil kunne medføre merudgifter for domstolene. Realkreditforeningen anbefaler overordnet, at man gennemfører de politiske initiativer på et administrerbart niveau, sådan at initiativerne ikke drukner i bureaukrati, der skaber træghed og uvilje mod ordningerne.

Notatet har været i skriftlig høring i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg med frist den 11. marts. Specialudvalget havde følgende kommentarer:

Dansk Energi støtter overordnet forslaget om at tydeliggøre og skærpe bygningsdirektivet, så der sikres klarhed og omkostningseffektivitet i direktivet. Godt med skærpede krav til bygningers ydeevne, men væsentligt at sikre omkostningseffektivitet i de anvendte virkemidler. Derfor også nødvendigt med analyser af de foreslåede ændringer. Også væsentligt ift. udvidelsen af kravet om eftersyn af varmeanlæg, at det bliver dokumenteret, at det giver en positiv effekt ift. at sikre opnåelse af direktivets målsætning om reduktion af CO₂-udslippet. Flere administrative byrder bør undgås. Dansk Energi tvivler meget på, om mærkningsordningen for bygninger vil være et omkostningseffektivt virkemiddel, selv med de foreslåede ændringer. Behov for fokus på realiseringsdelen frem for registrering af energibesparelserne.

Energinet.dk bemærker, at det bør overvejes, hvordan det kan indgå som en del af direktivet, at der i fremtiden vil være overskydende el og varme fra bygninger med vedvarende energianlæg, som vil kunne leveres til det offentlige forsyningsnet. Dette vil skabe en bedre drifts-, samfunds- og energiøkonomi.

Energi- og Olieforum støtter regeringen i, at der skal sikres fleksibilitet for supplerende eller brug af andre tiltag i den enkelte medlemsstats metoder for at nå målene i direktivet. Derudover bør kravet om eftersyn af varmeanlæg ikke udvides, før den positive effekt af eftersyne-ene er dokumenteret.

Dansk Fjernvarme mener, at bestemmelserne om eftersyn af kedel/varme- og klimaanlæg også bør omfatte fjernvarmeanlæg. Det er Dansk Fjernvarmes erfaring, at det kan svare sig med et regelmæssigt eftersyn af varmeanlægget, og det bør derfor medtages i direktivet.

WWF finder, at en ambitiøs fornyelse af bygningsdirektivet rummer store energibesparelsesmuligheder. WWF ønsker, at der bliver arbejdet for en opstramning af direktivet, således at nul energibygninger gøres til konstruktionsstandard fra 2015, samt at gøres obligatorisk for offentlige instanser at følge anbefalingerne optegnet i energimærkningsordningerne for offentlige bygninger. Derudover skal håndhævelsen og monitoringen af implementeringen af direktivet styrkes.

DI, DI Energibranchen og DI Byggematerialer fremhæver, at det er vigtigt at fremme en omkostningseffektiv og bæredygtig forbedring af bygningernes samlede energimæssige ydeevne inden for opførelse og anvendelse af EU's bygningsmasse. Derfor støttes revisionen af direktivet overordnet. Det er vigtigt med stramningen af direktivet til at omfatte fremme af lav eller nul energibygninger, men det bør tydeliggøres, at individuelle energiløsninger ikke skal fremmes i tilfælde, hvor det er mere effektivt med kollektive løsninger. Fornuftigt at udvide energiattesternes rolle i direktivet, men stramningen bør tage højde for resultaterne af den danske evaluering af energispareindsatsen. Benchmarking værktøjer til sammenligning af mindstekrav kan støttes, men bør ikke føre til flere administrative byrder.

KL finder, at en ændring af bygningsdirektivet er ét af de væsentligste områder, hvor kommunerne kan give et værdifuldt bidrag til løsning af klimaudfordringerne pga. det betydelige energibesparelsespotentialer, der findes i kommunernes bygningsmasse. Fokus bør dog også

breder ud til at se på spørgsmålet om energiforsyning, når den eksisterende bygningsmasse renoveres og i forbindelse med nybyggeri. Det bemærkes, at det ikke fremgår specifikt af rammenotatet, hvilke forventninger der er til de økonomiske konsekvenser for kommunerne. Endelig er det ifm. gennemførelsen af direktivet afgørende at sikre passende finansiering og funktionel og effektiv brug af de menneskelige ressourcer.

Organisationen for Vedvarende Energi (OVE), Landsforeningen for Økologisk Byggeri (LØB) og INFORSE-Europe er enig i, at højere krav til energieffektivitet af bygninger er en god og omkostningseffektiv måde at nå energi- og klimamål. Derfor støttes revisionen af bygningsdirektivet. Organisationerne er dog imod forslaget om, at varmepumper ubetinget skal overvejes som forsyning for alle bygninger. Organisationerne kan støtte, at energimærkningen suppleres med obligatoriske anbefalinger, angivelse af energiklasse (A-G) ved annoncering af boliger, regelmæssigt eftersyn af kedel og varme/klimaanlæg, fx hvert 5 år, sammenligning af nationale mindstekrav til energimæssig ydeevne i bygninger samt ensartede regler for vurdering heraf og udvidelsen af energimærkeomfattede bygninger. Godt med tilskyndelse til fremme af lav eller nul energibygninger med landsdækkende planer, og at den offentlige sektor bør gå forrest som det gode eksempel. Vedtagelsen bør ske hurtigt og ikke forsinkes af nærmere analyser af de administrative byrder. Endelig foreslår organisationerne, at der i EU-regi iværksættes et arbejde med at supplere krav til driftsenergi med andre miljøkrav til bygninger, herunder krav til byggematerialer og byggeri. Dette vil evt. kunne indgå i en senere udvidelse af direktivet.

Notatet har været drøftet i Klima- og energipolitisk Specialudvalg den 14. maj 2009. Følgende bemærkninger fremkom.

Landbrugsraadet støttede grundlæggende forslaget, men fandt at der dels var behov for præcisering af det omkostningseffektive, dels af hvorledes Kommissionen forestiller sig at udarbejde en fælles metode til sammenligning på tværs af landegrænserne. Forslaget virkede forholdsvis bureaukratisk.

Det Økologiske Råd (DØR) bemærkede; at man støttede en udvidelse af direktivet til at omfatte alle bygninger. Med hensyn til eftersynsordningen for kedel- og varmeanlæg ønskede man, at dette skulle inkludere partikelemissioner og emissionskontrol. Dette vil især have betydning, hvis biomassefyr bliver omfattet af eftersynene. Herudover ønskede man, at fast udendørs belysning medregnes ved vurderingen af en bygnings energimæssige ydeevne. Man mente, at den danske vægtning af el burde fastholdes med en faktor 2,5.

Vindmølleindustrien tilsluttede sig DØR's synspunkter, var dog ambivalente i forhold til vægtningen af el med en faktor 2,5.

Energi- og olieforum var enig med DØR og ønskede også emissioner inddraget. Undrede sig over, at biomasseanlæg var fritaget for eftersyn.

Dansk Fjernvarme mente, at det særligt ift. huse opvarmet med fjernvarme var vigtigt med interne kontrolsystemer i bygningerne og at det bør præciseres, at disse er omfattet af kravet om eftersyn.

Greenpeace støttede DØR's synspunkt. Greenpeace var imod, at forslaget ubetinget kræver en vurdering af varmepumper som alternativ energikilde ved i alle bygninger, og ikke giver mulighed for undtagelse i områder med for eksempel fjernvarme.

Notatet har været drøftet i Klima- og energipolitisk Specialudvalg den 21. september 2009. Følgende bemærkninger fremkom.

Dansk Energi mente, at 2.5-faktoren burde ændres, da den forhindrede VE-målopfyldelsen, og formuleringen under den danske holdning burde derfor nuanceres.

Det Økologiske Råd udtrykte tilfredshed med 2.5-faktoren. I forhold til direktivforslaget var der tre afgørende problemer. For det første burde det præciseres, at der var tale om omkostningsoptimale minimumsniveauer, og ikke maksimumsniveauer. Derudover var der tale om en gammel opfattelse af omkostningseffektivitet. Den foreslåede metode burde udbygges med yderligere parametre, herunder fx de positive effekter på sundheden. For det andet mangler forslaget virkemidler for de nationale mål, der skal sættes i relation til lavenergibyggeri. For det tredje mente man, at det skulle være obligatorisk at sætte komponentkrav i forbindelse med såvel små som store renoveringer, da dette vil sikre den største effekt..

WWF støttede Det Økologiske Råd, og mente, at vendingen "overordnede retningslinjer" i forbindelse med lavenergi i eksisterende bygninger var en vag formulering, hvilket burde præciseres nærmere.

Greenpeace spurgte til betydningen af "højeffektive" vedvarende energiløsninger.

Dansk Fjernvarme mente, at "net zero buildings" burde suppleres med et fokus på "net zero districts", eftersom det var både mere effektivt og økonomisk fornuftigt, når flere kunne trække på et fælles system.

Det Økologiske Råd var enig i, at der burde være tale om "net zero districts".

Notatet har senest været drøftet i Klima- og energipolitisk Specialudvalg den 13. november 2009. Følgende bemærkninger fremkom.

Greenpeace spurgte til, hvordan muligheden for at bibeholde direktivet som et minimumsdirektiv blev vurderet, og om specialudvalget ville blive opdateret på situationen.

Dansk Industri bemærkede, at Europa-Parlamentet har skærpet fokus på vedvarende energi, som ikke alene burde være produceret on-site, men også inkludere energi produceret nearby.

DØR mente, at regeringens indsats ift. det omarbejdede bygningsdirektiv var blevet væsentligt bedre siden sidst. DØR fandt det imidlertid vigtigt, at definitionen af den omkostningsoptimale metode ikke blev udvandet. Derudover var det vigtigt med mål for lavenergi i såvel nybyggeri som eksisterende bygninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkommen, da det indeholder et bredspektret og styrket fokus på energieffektivitet. Regeringen er enig med Kommissionen i, at det er vigtigt

at fremme en omkostningseffektiv og bæredygtig forbedring af bygningernes samlede energimæssige ydeevne inden for opførelse og anvendelse af EU's bygningsmasse. Regeringen arbejder derfor i forhandlingerne for at bevare et højt ambitionsniveau, således at der sker en reel styrkelse af direktivet.

De fleste af de spørgsmål, som Kommissionen har taget op i forslaget til omarbejdningen, er relevante og afspejler et behov for en afklaring og opstramning af direktivet på flere områder. Forslagene fra Kommissionen ligger i meget vidt omfang på linje med den politik, som forligsparterne nåede til enighed om ved aftalen af 10. juni 2005 om den fremtidige energispareindsats, som sidenhen er udviklet i national lovgivning og i den netop forelagte strategi for energibesparelser i bygninger, og som regeringen også hidtil har promoveret i EU-regi.

Regeringen støtter derfor overordnet Kommissionens forslag til omarbejdning af bygningsdirektivet, således at dette tydeliggøres og skærpes med henblik på at sikre disse mål. Samtidig arbejder regeringen for, at en omarbejdning ikke modvirker behovet for mulighed for national differentiering og fleksibilitet ved implementeringen. Regeringen støtter ligeledes de fleste justeringer, der er foretaget undervejs i de hidtidige forhandlinger.

Det er positivt, at de fælles krav, der er til metode og fastsættelse af de nationale krav til den energimæssige ydeevne, udvides og skærpes som foreslået af Kommissionen. Det er i overensstemmelse med den danske holdning, at man arbejder for en gradvis og målrettet udvidelse af kravene hertil i relation til såvel nye som eksisterende bygninger.

Ifølge forslaget justeres den metode, som medlemsstaterne skal anvende til beregning af bygningers energimæssige ydeevne på nationalt plan, og dette element er dermed en del af den implementering, der skal finde sted på nationalt niveau. Det indgår i regeringens nationale strategi for reduktion af energiforbruget i bygninger at bevare en vægtning af el med en faktor 2,5.

Regeringen støtter Kommissionens oprindelige forslag om indførelse af en forpligtende metode til beregning af omkostningsoptimale og omkostningseffektive minimumsniveauer for bygningers energimæssige ydeevne. Bygninger står for 40 % af energiforbruget og CO₂-udslippet i EU, og hvis den nødvendige grad af reduktioner på disse områder skal nås er det derfor af afgørende betydning, at der på fællesskabsplan fastsættes bestemmelser, der forpligter medlemsstaterne til løbende at justere deres nationale minimumskrav, således at en optimering af bygningernes energimæssige ydeevne sikres. Regeringen er derfor kritisk over for den modifikation, der er resultatet af de hidtidige forhandlinger i Rådet.

Regeringen støtter generelt de forslag til stramninger og justeringer, som vedrører bygningers *energimæssige ydeevne* som sådan, herunder fjernelsen af 1.000 m² tærsklen i forbindelse med krav, der stilles til nybyggeri og i forbindelse med renoveringer.

Regeringen kan blandt andet støtte fjernelsen af grænsen på 1000 m² for fastsættelse af krav til den energimæssige ydeevne i forbindelse med større renoveringer i og med det fortsat vil være muligt at opfylde på komponentniveau, hvilket er blevet yderligere præciseret i det seneste udkast og i overensstemmelse med den nationale strategi, hvor muligheden for at stille krav til komponenter er af central betydning. Europa-Parlamentet har i sit ændringsforslag skærpet fokus på inddragelse af energi fra vedvarende energikilder, blandt andet som parame-

ter i forbindelse med større renoveringer af eksisterende bygninger. Regeringens strategi har et lignende fokus og regeringen kan støtte en bestemmelse om, at staterne skal opmuntre til inddragelsen af højeffektive alternative energi-løsninger i forbindelse med større renoveringer.

Regeringen støtter ligeledes forslaget om minimumskrav til de tekniske installationer i bygninger.

Regeringen lægger ligeledes vægt på at bevare de formuleringer, der er kommet ind i forslaget til understøttelse af, at medlemsstaterne bevarer retten til nationalt at stille strengere krav til de elementer (komponenter og installationer), der installeres eller bygges ind i bygninger, selv hvor der måtte være tale om produkter, der isoleret set er omfattet af EU-standarder. Dette vil sikre den fleksibilitet, der på grund af geografiske og klimatiske forhold kan være nødvendig.

Regeringen støtter forslaget om at medlemsstaterne skal sikre at alt nybyggeri er lavenergi pr 2020. Det er allerede et vigtigt element i regeringens politik at fastsætte ambitiøse mål på dette område og strategien har allerede defineret mål, der betyder, at nye bygninger i 2020 vil have et energiforbrug, der er på højst 25 % af det, det er i dag. Regeringens langsigtede vision er udviklingen af plusenergihuse, som på årsbasis producerer mere energi end de forbruger. Regeringen kan derfor støtte flere af de elementer, der ligger bag Europa-Parlamentets forslag om mål for såkaldt energineutrale bygninger (net zero buildings), ligesom regeringen finder, at der bør tænkes på net zero distrikter og den effekt, som det kollektive samarbejde kan bidrage med.

Regeringen kan ligeledes støtte formålet bag Kommissionens forslag om at sætte mål for lavenergi i eksisterende bygninger. En omkostningseffektiv omdannelse af eksisterende bygninger er imidlertid fortsat meget kompliceret. Regeringen nærer dog et klart ønske om, at der bliver taget fat på spørgsmålet om eksisterende bygninger, som jo udgør langt hovedparten af bygninger, nemlig 99 % af bygningsmassen. Regeringen støtter derfor de overordnede linjer i den foreliggende revision af forslaget, der forpligter landene til at arbejde videre med dette spørgsmål.

Regeringen støtter de igangværende forsøg på at finde det nødvendige kompromis mellem Parlamentet og Rådet vedrørende finansielle og fiskale incitamentter med henblik på at fremme energibesparelser i bygninger. Dette skal ske under hensyntagen til subsidiaritetsprincippet og medlemsstaternes ret til at fastsætte skatter og afgifter samt med respekt af EF-traktatens artikel 175, stk. 2, litra a).

Regeringens generelle holdning til forslagene til ændring af direktivets bestemmelser vedr. energimærkning er, at omkostningskrævende stramninger af direktivet, der ikke i sig selv bidrager til at ordningerne får større effektivitet, skal så vidt muligt undgås. I stedet for bør medlemslandenes fokus være rettet på at effektivisere de allerede eksisterende ordninger, hvorfor regeringen blandt andet støtter de forslag, der skærper kravene til indholdet af energimærkningerne, styrker anbefalingernes rolle og stiller krav om tilsyn med mærkningernes kvalitet, og om at energimærkets indikator skal fremgå af salgs- og udlejeannoncer.

Regeringen kan støtte det foreliggende forslag om udvidelse af eftersynsordningerne for *kedel-* og *varmeanlæg*. Det foreliggende forslag er en omkostningseffektiv modifikation af

Kommissionens oprindelige forslag. Det er regeringens holdning, at en udvidelse af ordningerne kun bør ske, såfremt den er omkostningseffektiv. Det er endelig regeringens holdning at, forslaget ikke må medføre unødige administrative byrder.

Regeringen har under forhandlingerne lagt betydelig vægt på, at den af Kommissionen foreslåede bestemmelse om sanktioner skulle være valgfri, således at medlemsstaterne fortsat blev givet mulighed for at sikre håndhævelse gennem brug af alternative midler og incitamenter. Det har imidlertid ikke været muligt at komme igennem med dette synspunkt, da der er tale om en generel håndhævelsesbestemmelse for direktiver af denne karakter.

Regeringen støtter Kommissionens forslag og de senere ændringsforslag, der understreger det offentliges centrale rolle og fastholder den væsentlige merværdi, der ligger i at det offentlige går foran med henblik på at fremme energibesparelser i bygninger under hensyntagen til omkostningseffektivitet. Dette gælder eksempelvis på området for lavenergibygninger.

Såfremt det bliver relevant med en ændring af hjemmelsgrundlaget som led i overgangen til Lissabon-traktaten, er det af afgørende betydning for regeringen, at det fastholdes, at der fortsat er tale om et minimumsdirektiv.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige lande udtrykte sig indledningsvist overordnet positive over for forslaget og støttede dets generelle linje. De foreløbige forhandlinger har imidlertid vist stor uenighed internt i Rådet om, hvor langt man er parat til at gå, specielt i forhold til Kommissionens forslag om udvikling og brug af en sammenligningsmetode til beregning af omkostningsoptimale mindstekrav til bygningers energimæssige ydeevne og til anbefalingernes rolle i energimærkningsordningen. I forhold til Europa-Parlamentets forslag har der tilsvarende været modstand mod de på flere områder endnu mere ambitiøse forslag. Der har ligeledes været og er til dels fortsat et generelt forbehold over for Parlamentets forslag om finansielle og fiskale incitamenter, som for mange lande står for en klar overskridelse af subsidiaritetsprincippet. En del lande har endelig udtrykt bekymring for øgede statsfinansielle og administrative byrder.

I løbet af forhandlingerne har Kommissionen, Parlamentet og Rådet nærmet sig hinanden på en række af punkterne.

Det svenske formandskab har erklæret sig enig med Danmark i, at direktivet skal indeholde en formulering, som slår fast, at der fortsat er tale om et minimumsdirektiv.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 25. februar 2009. Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 4. juni, forud for rådsmødet (energi) den 12. juni 2009, og igen med henblik på forhandlingsoplæg den 9. oktober 2009.

2. b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om angivelse af energirelaterede produkters energi- og ressourceforbrug ved hjælp af mærkning og standardiserede vareoplysninger (omarbejdet) (energimærkningsdirektivet)

KOM(2008)778 af 21.11.2008

Revideret notat

1. Resumé

Kommissionen har den 21. november 2008 fremsat forslag til omarbejdning af energimærkningsdirektivet. Forslaget indebærer en udvidelse af direktivets anvendelsesområde til at omfatte energirelaterede produkter og indeholder desuden skærpede bestemmelser vedr. kontrol og håndhævelse. Herudover indeholder forslaget krav til offentlige indkøb om overholdelse af minimumspræstationskrav, som vil blive fastsat i de gennemførelsesforanstaltninger, som vedtages i medfør af direktivet.

Formandskabet har i efteråret 2009 fremsat en række reviderede forslag til et omarbejdet energimærkningsdirektiv. Seneste forslag er fremsat d. 23. oktober 2009. I det seneste reviderede forslag er indarbejdet en del af Europa-Parlamentets og medlemsstaternes forslag til ændringer af Kommissionens oprindelige forslag. Blandt andet er kravet om, at Medlemsstaterne i forbindelse med offentligt indkøb blevet blødt op således at MS ”skal bestrebe sig på” kun at købe produkter fra den højeste energiklasse. Ligeledes er kravet i bestemmelsen om indførelse af incitament, ændret til at MS ”skal tilstræbe” kun at indføre incitament, der fremmer produkter fra de højeste energiklasser.

Formandskabet foreslår desuden en udformning af mærket fastlagt i direktivet, hvor A-G skalaen kan suppleres med A+++ ud over A+, A++, som allerede bruges i dag. Reskalering skal kunne foretages, når en del af produkterne ligger i de højeste grupper, og når der er et yderligere effektiviseringspotentiale.

Kommissionens forslag (af 21.11.2008) var på dagsordenen på Rådsmøde (energi) den 12. juni 2009 med henblik på formandskabets fremlæggelse af en fremskridtsrapport. Det reviderede forslag er blevet diskuteret på trialgmøder d. 7. oktober og d. 3. november 2009, er på dagsordenen ved trialgmødet d. 17. november og forventes sat på dagsordenen for energi-rådsmødet den 7. december 2009 med henblik på orientering ved formandskabet om status.

2. Baggrund

Kommissionen har den 21. november 2008 fremlagt et forslag til et omarbejdet rammedirektiv, som tager udgangspunkt i det eksisterende rammedirektiv for energimærkning af husholdningsapparaters energi- og ressourceforbrug. Omarbejdningen medfører primært, at direktivets anvendelsesområde udvides til at omfatte alle energirelaterede produkter og dermed bringes i overensstemmelse med forslaget til den ændring af Eco-designdirektivet, som blev vedtaget i juni 2009.

Det omarbejdede rammedirektiv for energimærkning indgår i øvrigt som et element i Kommissionens forslag til en handlingsplan for bæredygtig produktion, bæredygtigt forbrug og bæredygtig industripolitik, som blev fremsat den 16. juli 2008. Formålet med handlingsplanen

er i EU og på internationalt plan i øvrigt at fremme bæredygtigt forbrug og produktion samt støtte bæredygtige produktionspolitikker.

Dette notat omhandler alene omarbejdningen af energimærkningsdirektivet.

3. Hjemmelsgrundlag

Rammedirektivet, der foreslås ændret, har hjemmel i artikel 95 (indre marked) og vedtages efter proceduren i EF-traktatens artikel 251 om kvalificeret flertal og fælles beslutningstagen.

4. Nærhedsprincippet

Hvis det overlades til de enkelte medlemslande at fastsætte obligatoriske nationale mærkningsordninger for produkter, vil der ifølge Kommissionen være risiko for forskelligartede nationale bestemmelser og procedurer, som ikke stemmer overens på tværs af landegrænserne inden for EU. Dette vil skabe barrierer for varernes frie bevægelse indenfor Fællesskabet og skabe unødige omkostninger for erhvervslivet.

Handling på fællesskabsniveau er derfor den bedste måde at opnå forslagets mål, hvis det skal sikres, at kravene til de markedsførte produkter er de samme i alle medlemslande. Derved vil den frie bevægelighed af varer inden for Fællesskabet også blive sikret. I overensstemmelse med nærhedsprincippet bør tiltag for energirelaterede produkter derfor gennemføres på fællesskabsniveau.

5. Formål og indhold

Formålet med omarbejdningen er at udvide den gruppe af produkter, som omfattes af fælles-europæiske bestemmelser i henhold til rammedirektivet. Herved tilbydes slutbrugeren et bredere sortiment af produkter, hvor der via obligatorisk mærkning gives information om produkternes energiforbrug mv. Dette gør det muligt at anvende energieffektiviteten som en beslutningsparameter ved indkøb. Herved kan forbrugerne, der efterspørger energieffektive produkter, sikres et mere oplyst valg.

Ændringen indebærer, at dækningsområdet ændres fra alene at være husholdningsapparater til at være energirelaterede produkter. Energirelaterede produkter omfatter husholdningsapparater, andre energiforbrugende produkter og produkter, som ikke forbruger energi, men som, når de anvendes, har betydning for energiforbruget. Som eksempel på ikke-energiforbrugende produkter, der kan omfattes af gennemførelsesforanstaltninger i henhold til det ændrede direktiv, nævner Kommissionen vinduer. Anvendelsesområdet kommer hermed til at omfatte både husholdnings-, handels- og industrisektoren.

Ligesom det er tilfældet i Eco-designdirektivet, er transportmidler undtaget i ændringsforslaget, fordi deres energieffektivitet og miljøbelastning reguleres gennem andre EU-initiativer.

Forslaget fastsætter medlemslandenes ansvarsområder, og der indsættes nye bestemmelser om kontrol med efterlevelse af direktivet. Håndhævelse af direktivet forstærkes, og der indsættes bestemmelser om samarbejde og udveksling af oplysninger mellem medlemslandene. Desuden forpligtes medlemslandene til hvert 2. år at rapportere deres indsats for håndhævelse til Kommissionen. Dette svarer til de bestemmelser, som er indeholdt i Eco-designdirektivet.

For at gøre lovgivningen mere smidig ændres det gældende direktiv således, at gennemførelsesforanstaltningerne ikke behøver at være direktiver, men også kan være forordninger eller kommissionsbeslutninger.

Kommissionens oprindelige forslag indeholder desuden en bestemmelse om, at det offentlige ikke må indkøbe produkter, som ikke opfylder nærmere bestemte minimumspræstationskrav, der bliver fastsat i gennemførelsesforanstaltningen for den pågældende produktgruppe. Dermed forpligtes medlemslandene til at købe produkter over en vis energiklasse. Medlemslandene må heller ikke indføre incitamentter til indkøb af produkter, som ikke opfylder disse minimumspræstationskrav.

I det senest reviderede forslag er bestemmelsen ændret, så medlemsstaterne, i forbindelse med offentligt indkøb, blot *skal tilstræbe* at købe produkter af højeste energiklasse. Samtidig understreges det, at det i forbindelse med offentlige indkøb fortsat er muligt at sætte krav til produkters energieffektivitet, der er højere end tærskelværdien for den højeste energiklasse. Dermed sikres det offentliges mulighed for at fremme innovativ teknologi.

Hvis der gøres brug af incitamentter indenfor rammerne af direktivet, er det i formandskabets seneste forslag blevet præciseret, at disse ikke skal omfatte skatter og fiskale virkemidler.

Selve udformningen af energimærket er blevet inddraget i forhandlingerne om direktivet. Kommission fremlagde i september resultaterne af en europæisk undersøgelse af forbrugernes forståelse af alternative udformninger af energimærket. Undersøgelsens resultater viste mod forventning, at forbrugerne ikke forstår den lukkede A-G skala bedst, og at forbrugerne havde svært ved at forstå mærket i forbindelse med reskalering. Undersøgelsen viste også, at forbrugerne havde en god forståelse for farveskalaen.

Formandskabet har herefter fremlagt forslag til udformningen af mærket, der indebærer, at basis er A-G skalaen, og at skalaen kan suppleres med klasse betegnelserne A+, A++, A+++. Der vil derfor være mulighed for at tilføje et ekstra +, end det er tilfældet i dag, hvor højeste energiklasse for køle- og fryseapparater er A++. Formandskabets kompromisforslag indeholder, desuden et forslag om, at farveskalaen skal indeholde maksimalt 7 forskellige farver, og at kun den højeste klasse må være mørkegrøn. Endelig skal det være muligt at reskalere en produkttype, hvis en væsentlig andel af produkterne ligger i de to højeste energiklasser og hvis reskaleringen muliggør yderligere energibesparelser.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-parlamentet har den 5. maj 2009 førstebehandlet forslaget på sin plenarforsamling. Ændringer til direktivforslaget blev vedtaget med et stort flertal. Følgende væsentlige ændringsforslag blev indført:

- For at sikre bevarelsen af den eksisterende A-G skala er en række ændringer og tilføjelser til Kommissionens forslag foretaget.
 - I de indledende betragtninger til direktivet er det tilføjet, at den nuværende energitikets layout bør bibeholdes for at sikre en letforståelig og genkendelig information for forbrugerne.

- En revisionsklausul er indført som fastsætter at Kommissionen er ansvarlig for en regelmæssig og tilbagevendende revision af den energiklassificering, der er oplyst på etiketten.
 - Senest seks måneder efter direktivets ikrafttræden skal direktivets bestemmelser om energietikettens udformning, klasser eller andet indehold også gælde for de gennemførelsesforanstaltninger, der allerede er vedtaget og er gældende.
 - I de enkelte gennemførelsesforanstaltninger skal være angivet, at etiketten skal være synlig og læselig, og at de vigtigste elementer i den nuværende etiket (den lukkede A-G skala) som grundlag skal bibeholdes. Etiketten skal også angive en gyldighedsperiode på mindst tre år og højst fem år, hvor der skal tages stilling til, hvor hurtigt produktets teknologi udvikler sig. Etiketten skal endvidere oplyse datoen for den næstkommende revision.
 - Kommissionen skal inden 2010 foretage en undersøgelse af, hvorvidt etiketten også bør oplyse om hvorledes produktet påvirker betydelige energi- og andre væsentlige ressourcer gennem dets livscyklus.
- En række øvrige tilføjelser er lavet til de indledende betragtninger til direktivet. Det præciseres, at det nuværende direktiv udvides til at omfatte andre produkter, herunder *byggevarer*, der i anvendelsesfasen direkte eller indirekte påvirker energiforbruget i *betydelig grad*. Byggevarer, som eksempelvis vinduer, bør ifølge parlamentet inddrages under direktivets anvendelsesområde, da bygninger tegner sig for 40 pct. af det samlede energiforbrug i EU. Det er vigtigt, at målet om 20 procents energibesparelser inden 2020 gøres retsligt bindende og at der fremlægges forslag til gennemførelsesforanstaltninger herom for at sikre, at målet nås.
 - Direktivets anvendelsesområde præciseres ved eksplicit at nævne byggevarer i artikel 1's tekst.
 - En række nye definitioner er tilføjet ("byggevarer", "direkte påvirkning", "indirekte påvirkning" og "slutforbruger"), og der er foretaget yderligere præciseringer og tilføjelser til flere af de definitioner, som Kommissionen har foreslået.
 - Enhver type af reklame skal indeholde oplysninger om produktets energimærkning.
 - Det er præciseret, at incitamenter eksempelvis kan omfatte skattefradrag både for slutbrugere der benytter yderst energieffektive produkter og for virksomheder der producerer og afsætter sådanne produkter. Det er nævnt, at Medlemsstaternes incitamenter skal være hensigtsmæssige og effektive.
 - I forhold til sanktioner er det tilføjet, at medlemsstaterne træffer nødvendige foranstaltninger til en bedre retslig beskyttelse mod uberettiget brug af mærkning.

7. Gældende dansk ret og forslagetets konsekvenser herfor

Forslaget medfører, at lov nr. 450 af 31. maj 2000 om fremme af besparelser i energiforbruget skal ændres, således at den ikke kun omfatter husholdningsapparater, men udvides til at omfatte energirelaterede produkter.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

Statsfinansielle konsekvenser

Direktivet er et rammedirektiv, som først vil blive udfyldt efter de enkelte forordninger træder i kraft. De økonomiske og administrative konsekvenser kan derfor ikke vurderes på nuværende tidspunkt.

Det nuværende energimærkningsdirektiv omfatter 8 produktgrupper. Principielt er der ingen øvre grænse for hvor mange produktgrupper, der kan defineres som energirelaterede, men på det foreliggende grundlag forventes antallet i praksis at blive mellem 20 og 30. Heraf vil det kun være relevant at udarbejde energimærkekrav for en del af produktgrupperne. Det anslås, at denne andel vil være mellem to tredjedele og tre fjerdedele af det samlede antal. Gennemførelsesforanstaltningerne vil for hvert enkelt produktgruppe medføre øget aktiviteter for myndighederne ved fastsættelse af mærkningskrav samt markedsovervågning og -kontrol af overholdelse af de fastsatte krav. Der vil desuden være behov for information om mærkningsordningen både overfor producenter, detailhandel og forbrugere.

Da der i vid udstrækning vil blive tale om energimærkning af de samme produkter, som omfattes af foranstaltninger i henhold til Eco-designdirektivet, vil der være mulighed for en synergi i myndighedsarbejdet. Dette er der allerede i et vist omfang taget hensyn til ved en om-disponering af den såkaldte energireserve til dækning af de omkostninger, som følger af lov nr. 308 af 30. april 2008 om miljøvenligt design af energiforbrugende produkter.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser, idet det alene sætter rammerne for, hvordan der efterfølgende kan udstedes gennemførelsesforanstaltninger i form af krav om mærkning og oplysning om produkters energi- og ressourceforbrug for energirelaterede produkter, som har betydning for energiforbruget, når de anvendes.

Faktiske samfundsøkonomiske konsekvenser kan først vurderes i forbindelse med konkrete gennemførelsesforanstaltninger.

Erhvervsmæssige og administrative konsekvenser for virksomhederne

Producenter af energirelaterede produkter, der vil blive omfattet af gennemførelsesforanstaltninger i henhold til forslaget, skal sikre, at deres produkter overholder forslagets bestemmelser, samt dokumentere dette. Det vil betyde administrative byrder for disse producenter. Byrdernes omfang vil imidlertid afhænge af udformningen af gennemførelsesforanstaltningerne.

Konsekvenser for miljø og beskyttelsesniveau

Kommissionens konsekvensanalyse viser, at forslaget, forudsat der efterfølgende vedtages gennemførelsesforanstaltninger, vil medføre reduktioner i energiforbruget for de produkter, der vedtages gennemførelsesforanstaltninger for. Kommissionen vurderer, at besparelserne, som kan opnås med det udvidede anvendelsesområde kan beløbe sig til en reduktion i CO₂-emissionen på 78 mio. ton i 2020 for hele EU. Det vil have en positiv indvirkning på miljøet og beskyttelsesniveauet både i Danmark og i EU som helhed. Der foreligger ikke danske opgørelser af, hvor store energibesparelser energimærkning som selvstændigt virkemiddel har givet anledning til indenfor det eksisterende anvendelsesområde. Det er derfor også vanskeligt at vurdere omfanget af de besparelser, der kan opnås i Danmark ved en udvidelse af energimærkningsdirektivet, idet dette vil afhænge af omfanget og karakteren af de gennemførelsesforanstaltninger, der vedtages i medfør af det omarbejdede energimærkningsdirektiv.

Konsekvenser for beskæftigelsen, arbejdsmarkedet, ligestilling, sundhed og forbrugerbeskyttelse

Forslaget forventes at være til gavn for forbrugerne, lige som det vurderes at være til gavn for danske virksomheders konkurrenceevne og derigennem vil have positive konsekvenser for beskæftigelsen.

9. Høring

Forslaget blev sendt i ekstern høring den 10. december 2008 med svarfrist den 8. januar 2009. Der er modtaget høringssvar fra 3F og Advokatrådet, som støtter forslaget og ikke har kommentarer i øvrigt. Desuden er der indkommet høringssvar fra Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Industri og Forbrugerrådet.

Anvendelsesområde

Dansk Industri fremfører, at alle relevante parter, herunder industrien, bør høres, når det skal fastsættes hvilken type af produkter, der skal mærkes.

Definitioner

Dansk Energi og Dansk Erhverv ønsker at anvendelsesområdet gøres klarere, således at det er lettere at vurdere, om et produkt falder ind under definitionen 'energirelaterede produkter', og om det har tilstrækkeligt forbedringspotentiale til at være omfattet af direktivet. Dansk Erhverv foreslår, at der i direktivet skal være udtømmende produktlistes som der lægges op til ved revisionen af RoHS og WEEE direktiverne.

Forbrugerrådet ønsker, at man i direktivet anvender ordet 'forbruger' i stedet for 'slutbruger', da det er forbrugerne, der er de endelige modtagere.

Energimærket og forbrugerinformation

Dansk Industri fremfører, at det bør sikres, at energimærket forbliver enkelt, så forbrugerne ikke mister forståelsen for mærket. Forbrugerrådet argumenterer for, at man skal fastholde A-G skalaen for energimærket, idet denne er velkendt af forbrugeren, og budskabet 'køb A' er klart og nemt at formidle. Samtidig fremfører de, at der skal stilles krav om at de oplysninger der skal være på produkterne i butikken også skal være tilgængelige ved fjernsalg, på internettet og i reklamer. Endelig foreslår Forbrugerrådet, at det præciseres, hvor ofte medlemslandene skal afholde oplysningskampagner. Dansk Erhverv henstiller, at det præciseres, at leverandørerne gratis skal stille både etiketter og datablade til rådighed for forhandlerne. Dansk Energi foreslår, at der af etiketten skal fremgå hvor mange år der vil gå, før produktet i omkostninger har brugt lige så meget energi, som det har kostet at købe apparatet og hvor stort stand-by forbruget er i kr. om året ved normal drift.

Offentlige indkøb

Dansk Energi og Dansk Industri støtter, at direktivet indeholder bestemmelser om offentlige indkøb og incitament. Dansk Industri fremhæver, at det offentlige har en klar rolle i at gå foran i implementering af energieffektiviserende foranstaltninger, mens Dansk Energi mener det skal præciseres, at det offentlige er forpligtet til at købe produkter i den bedste kategori.

Administration, overvågning og kontrol

Dansk Industri fremhæver, at energimærkningen skal være så administrativ let at gennemføre som muligt for de involverede parter. Forbrugerrådet foreslår, at det af direktivet skal fremgå eksplicit, at medlemslandene skal gennemføre deciderede produkttests.

CO₂ reduktion

Dansk Energi pointerer, at energibesparelser på længere sigt vil medføre CO₂ besparelser, men at energibesparelserne umiddelbart ikke vil have konsekvenser for CO₂, da elforbruget til de omfattede produktgrupper er omfattet af kvoteordningen. Man skal derfor overfor forbrugerne være varsom med at signalere, at de energibesparende produkter vil medføre CO₂ reduktioner.

Notatet har været drøftet i Klima- og energipolitisk Specialudvalg to gange, senest den 21. september. Følgende bemærkninger er fremkommet.

Specialudvalgshøring den 14.maj 2009

Landbrugsrådet bemærkede, at man ønskede en præcisering af hvilke produkter, der ville blive omfattet af direktivet.

Det Økologiske Råd (DØR) bemærkede, at man støttede det udvidede anvendelsesområde af direktivet, men mente, at den danske holdning var vagt formuleret set i lyset af Europa-Parlamentets ændringsforslag om, at målet om 20 pct. energibesparelser inden 2020 blev gjort retligt bindende. DØR savnede også en præcisering af den danske holdning til A-G skalaen.

Greenpeace tilsluttede sig DØRs synspunkt og understregede vigtigheden af at målet om 20 pct. energibesparelser inden 2020 blev gjort retligt bindende.

Dansk Skovforening spurgte til definitionen af ”byggevarer” i afsnittet om Europa-Parlamentets holdning, herunder hvilke produkter der i sidste ende kunne blive sammenlignet (f.eks. træ og cement).

Vindmølleindustrien spurgte, hvorvidt elementer til vindmøller, som i dag var omfattet af Eco-designdirektivet, fremover skulle energimærkes. Derudover spurgte Vindmølleindustrien, hvorvidt man i givet fald kunne foreslå produkter, som man mente burde omfattes af kravene om energimærkning.

Dansk Industri (DI) spurgte, hvorvidt virksomhederne ville blive inddraget i forbindelse fremsætningen af forslag fra Kommissionen.

Specialudvalgshøring den 21. september 2009

Det Økologiske Råd støttede A-G skalaen og understregede, at det var vigtigt at arbejde med dynamikken i skalaen.

Dansk Energi bemærkede, at det af etiketten også bør fremgå hvor mange år der vil gå, før produktet i omkostninger har brugt lige så meget energi, som det har kostet at købe apparatet og hvor stort stand-by forbruget er i kr. om året ved normal drift. Det vil give et meget stærkt signal til slutbrugeren om hvilket produkt der vil kunne betale sig at købe, set ud fra et drifts-synspunkt om skjult energiforbrug. Dansk Energi ønskede desuden at bibeholde A-G skalaen og mente, det burde være ”afgørende” under Regeringens holdning. Endelig skulle det offentlige forpligtes til at købe A-mærkede produkter.

Specialudvalgshøring den 13. september 2009

Det Økologiske Råd støttede, at man fra dansk side arbejdede for, at energimærkingen blev så dynamisk som muligt og kunne desuden støtte graduering af farverne. Derudover ønskede DØR oplyst mærkningsår og standbyforbrug på mærket. Endelig bemærkede DØR, at det ville være mere hensigtsmæssigt med de samme energikrav til forskellige størrelser af fjernsyn.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkommen. Regeringen er enig med Kommissionen i, at energimærkning er et vigtigt middel til at oplyse slutbrugere om produkters energiforbrug/effektivitet, således at dette kan indgå som en parameter i et kvalificeret valg ved køb af nye produkter.

Regeringen finder, at Kommissionen har valgt en hensigtsmæssig udvidelse af direktivets gyldighedsområde, som er i overensstemmelse med gyldighedsområdet for Eco-designdirektivet. Regeringen lægger vægt på paralleliteten mellem disse to direktiver, således at der for energirelaterede produkter bliver fastsat både minimumseffektivitetsnormer og for de produkter, hvor det er hensigtsmæssigt tillige krav om energimærkning.

Danmark har allerede et etableret system for håndhævelse og kontrol af overholdelse af de *eksisterende* regler for energimærkning. Regeringen lægger vægt på, at den forstærkede indsats for håndhævelse og kontrol sker omkostningseffektivt for den enkelte produktgruppe. Det anses derfor for væsentligt at etablere et samarbejde mellem EU's medlemslande for at sikre, at kontrolarbejdet varetages med en rimelig byrdefordeling mellem medlemslande, og at kontrollen hermed udføres omkostningseffektivt. Desuden skal indsatsen for håndhævelse og kontrol kunne gennemføres i koordination med den håndhævelse og kontrol, som skal gennemføres for Eco-designdirektivets bestemmelser.

Det er Regeringens holdning, at de gennemførelsesforanstaltninger, som skal udfylde rammedirektivet, primært bør vedtages som forordninger eller beslutninger og ikke direktiver for at sikre samtidig ikrafttrædelse i EU's medlemslande og medvirke til en dynamisk og smidig udvikling af energimærkningssystemet.

Yderligere er Regeringen opmærksom på, at det er væsentligt at give slutbrugerne mulighed for at foretage et kvalificeret valg ved køb af energirelaterede produkter. Det er derfor vigtigt, at der stilles krav om, at alle relevante oplysninger skal være tilgængelige forud for køb. I forbindelse med udvidelsen af direktivets anvendelsesområde vil regeringen arbejde for foranstaltninger, der sikrer, at energimærkningsordningen ikke får negative forbrugermæssige konsekvenser. Dette blandt andet ved at foregribe u hensigtsmæssige situationer, hvor den højeste energiklasse for et produkt ligger væsentligt lavere end en eller flere medlemsstaters lovkrav til produkters ydeevne ifm. installation af samme produkt.

Regeringen finder det fornuftigt, at der sættes krav om, at produktets energiklasse skal vises i alle reklamer for produkter under energimærkingen, hvis der er anden teknisk information.

Endelig hilser Regeringen initiativet om at fastsætte rammer for offentlige indkøb og incitamenter velkomment. Et sådant initiativ ligger i tråd med de eksisterende danske regler om energieffektiviseringer i statens institutioner, som stiller krav om, at statslige institutioner skal

købe energieffektive produkter (Cirk. nr. 9787 af 10. oktober 2009) og den frivillige aftale med Kommunernes Landsforening om, at kommunerne skal følge de samme regler, som gælder for statslige institutioner. Regeringen bifalder, at det fremgår, at minimumskrav, der fastsættes, skal have klare positive miljømæssige konsekvenser, samtidigt med at det sikres, at sådanne krav er samfundsmæssigt omkostningseffektive. Regeringen beklager, at Formandskabet i sit senest reviderede forslag har ændret kravet fra, at medlemsstaterne i forbindelse med offentlige indkøb skal købe produkter, der er over en given energiklasse, til blot at medlemsstaterne blot ”skal tilstræbe” dette.

Regeringen hilser formandskabets præcisering af det offentliges mulighed for at sætte krav til produkters energieffektivitet, der er højere end tærskelværdien for den højeste energiklasse, velkomment, da det offentliges mulighed for fortsat at fremme innovativ teknologi dermed sikres.

Regeringen hilser formandskabets præcisering af, at bestemmelsen i artikel 9 om incitamenter ikke omfatter beskatning og fiskale instrumenter, velkommen, idet det dermed sikres, at bestemmelsen holder sig inden for EF-traktatens rammer for regulering af fiskale afgifter, jf. traktatens artikel 95, stk. 2, og artikel 93.

Regeringen har hidtil arbejdet for en lukket A-G skala uden udvidelser med løbende reskaleringer. Dermed kan det sikres, at energimærkningen er ensartet for alle produkttyper. Kommission fremlagde i september resultaterne af undersøgelsen af forbrugernes forståelse af energimærket. Undersøgelsens resultater viste mod Regeringens forventning, at forbrugerne forstår energimærket bedre med udvidelser af skalaen (A+ eller A-20%) end den lukkede A-G skala. På baggrund heraf og fordi der allerede i foråret var flertal blandt medlemslandene for ikke at indføre en A-G skala uden udvidelser, kan Regeringen støtte, at A-G skalaen som i dag kan suppleres med maksimalt to plusser. Samtidig vil regeringen arbejde for at et kompromis opnås hurtigst muligt, så energimærkningen ikke ender i en fastlåst situation, og at ikrafttræden af energimærkningsdirektiver - og eco-designforordninger – dermed forsinkes yderligere.

Forbrugerundersøgelsens viste også, at forbrugerne har en god forståelse af farveskalaen, derfor prioriterer regeringen, at det sikres, at de farvede pile giver et klart og entydigt budskab til forbrugerne. Hvis pilenes farver løbende justeres, således at den bedste klasse og kun den bedste klasse altid har ”bedste” mørkegrønne farve, vil det være muligt at kommunikere til forbrugerne, at de altid bør ”købe grønt”. Selve klassebetegnelsen bliver herved mere underordnet. Regeringen arbejder for, at kun den bedste energiklasse får den mørkegrønne farve.

Regeringen arbejder for, at der skal kunne foretages reskalering af en produkttype, når en større del af produkterne ligger i de højeste energiklasser og der dermed er mulighed for at markedsføre mere energirigtige produkter og dermed fremme yderligere energieffektiviseringer.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissions forslag har været til en første og anden gennemgang i Rådets arbejdsgruppe for energi. Formandskabets reviderede forslag har ligeledes været diskuteret i Rådets arbejdsgruppe for energi og det reviderede forslag har været drøftet med repræsentanter for parla-

mentet ved trialog-møder. Trialog-drøftelserne har hidtil ikke vist mulighed for at finde et kompromisforslag, som alle 3 parter kan acceptere.

Drøftelserne har vist, at der overordnet er støtte til forslaget udvidelse af anvendelsesområdet. De væsentligste tilbageværende udeståender, efter formandskabets reviderede udkast vurderes at være, uenighed om regulering af offentlige indkøb og indførelse af incitament, kravet om at energiklasse skal vises i reklamer med anden teknisk information, samt om udformningen af energimærket.

Der er opnået enighed i Rådets energiarbejdsgruppe om et kompromisforslag om regulering af offentlige indkøb, bestemmelserne for anvendelsen af incitament og bestemmelsen om at medlemslandene må kræve, at energimærkning skal vises i reklamer.

Repræsentanter for Europa-Parlamentets Komité for Industri, Forskning og Energi (ITRE) har givet udtryk for, at formandskabets forslag til krav til offentlige indkøb og anvendelse af incitament er utilstrækkeligt til at sikre det offentliges muligheder for at fremme markedsgennembrud af front-løber produkter.

De har ligeledes givet udtryk for utilfredshed med, at det i teksten specificeres, at skattemæssige og fiskale instrumenter ikke er omfattet, når der i direktivet skrives om incitament. De ønsker en liste over, hvilke incitament der så er omfattet.

Der er i Rådets energiarbejdsgruppe opnået enighed om opretholdelse af A-G skalaen. Skalaen kan dog efter behov suppleres med et antal A+'er. Der er uenighed om hvor mange plus'er, det skal være muligt at udvide med. Derudover er der uenighed om, hvorvidt det skal være muligt at reskalere. Ni lande ønsker, at spørgsmålet om reskalering udskydes til evalueringen af direktivet i 2014, mens 6 lande, heriblandt Danmark, ønsker, at reskalering skal kunne foretages, når en del af produkterne ligger i højeste gruppe, eller når den teknologiske udvikling taler for det.

Repræsentanterne for Europa-Parlamentets ITRE-komité ønsker at bevare A-G skalaen og kan maksimalt acceptere 2+'er. De ønsker, at det i forhold til reskalering specificeres, hvad der menes med ”når et signifikant antal” produkter er i de øverste klasser.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Grundnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. februar 2009. Sagen blev forelagt udvalget med henblik på forhandlingsoplæg den 9. oktober 2009.

3. a) Samlenotat vedr. forslag til EUROPA-PARLAMENTES OG RÅDETS FORORDNING (EF) om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningsikkerheden og ophævelse af direktiv 2004/67/EF

Kom(2009) 363 af 16. juli 2009

Revideret notat.

1. Resumé

Den foreslåede forordning har til formål at forbedre de hidtil gældende rammer for opretholdelsen af naturgasforsyningsikkerheden. Der indføres en mere ensartet og koordineret tilgang til sikring af forsyningsikkerheden igennem såvel forebyggende foranstaltninger som foranstaltninger til at håndtere konkrete forsyningsafbrydelser, herunder en koordineringsmekanisme på fællesskabsniveau. Forslaget skal ses på baggrund af erfaringerne fra den russisk-ukrainske forsyningskrise i januar 2009, som påvirkede gasforsyningen til Fællesskabet via Ukraine. En ny væsentlig afbrydelse kan ikke udelukkes. Forslaget står i tæt sammenhæng med lovgivningen vedr. det indre energimarkedet. Et velfungerende konkurrencedygtigt indre marked er forudsætningen for øget forsyningsikkerhed på fællesskabsniveau. Samtidig er en fælles tilgang til opretholdelsen af naturgasforsyningsikkerheden nødvendig for at sikre, at det indre marked ikke bliver sat ud af kraft i konkrete krisesituationer.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for energirådsmødet den 7. december 2009 med henblik på statusrapport fra formandskabet.

2. Baggrund

Den russisk-ukrainske gaskrise i januar 2009, som forårsagede en afbrydelse af gasforsyningerne til Fællesskabet via Ukraine, påviste behovet for en mere sammenhængende og effektiv håndtering af naturgasforsyningsafbrydelser. Som reaktion på krisen opfordrede Det Europæiske Råd og Europa-Parlamentet til, at revisionen af det eksisterende direktiv til opretholdelse af naturgasforsyningsikkerheden (direktiv 2004/67/EF) fremskyndes.

Det gældende direktiv synes ikke tilstrækkeligt mere, fordi det giver medlemsstater et stort spillerum til ensidigt at træffe foranstaltninger for at håndtere gasafbrydelser, som kan true det indre markeds funktionalitet. Der stilles derfor forslag om, at det gældende direktiv erstattes med den foreslåede forordning. EU-Kommissionen finder, at en forordning er et mere velegnet instrument end et direktiv, fordi en forordning har umiddelbar retsvirkning i medlemsstaterne og derfor ikke forudsætter en tidskrævende implementering i de nationale lovgivninger. Hertil kommer, at forordningen sikrer ensartede regler i alle medlemslandene.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er fremsat under henvisning til Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særligt artikel 95, og skal vedtages efter proceduren i artikel 251 (om fælles beslutningstagen mellem Rådet og Parlamentet).

4. Nærhedsprincippet

For så vidt angår forholdet til nærhedsprincippet, understreger Kommissionen under henvisning til det indre energimarked og forsyningskrisen i januar 2009 den stigende europæiske dimension af naturgasforsyningsikkerheden, som retfærdiggør en øget koordinering og

Kommissionens direkte involvering. Når EU's forsyningssikkerhed trues, menes Kommissionen bedst egnet til at koordinere de fælles aktioner og at facilitere dialogen med tredjelande. Kommissionen påpeger det indre markedes centrale rolle for forsyningssikkerheden: en fælles, omfattende og effektiv tilgang til at sikre gasforsyningen er forudsætningen for, at det indre marked også kan fungere i konkrete krisesituationer.

Regeringen er enig i, at et velfungerende, konkurrence-præget indre energimarked er en forudsætning for at forbedre forsyningssikkerheden på EU-niveau og dermed også på nationalt plan. Videre er regeringen enig i, at en justering af de eksisterende fælles regler på EU-niveau, især den ensartede udformning af reglerne på tværs af medlemslandene og den øgede koordinering vil bidrage til at forbedre mulighederne for effektivt at tackle konkrete krisesituationer og at øge forsyningssikkerheden igennem præventive mekanismer. Regeringen finder således, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Den foreslåede forordning har til formål at beskytte Fællesskabets gasforsyningssikkerhed gennem en ensartet tilgang til opretholdelsen af gasforsyningssikkerhed ved at der:

- a) fastsættes fælles forsyningssikkerhedsstandarder (standarder for forsyningsinfrastrukturen og for opretholdelse af forsyningen til uafbrydelige gaskunder i tilfælde af forsyningssvigt),
- b) sker koordinering af forebyggende foranstaltninger gennem handlingsplaner, og
- c) sker koordineret håndtering af konkrete forsyningsafbrydelser gennem nødplaner og indførelse af en reaktionsmekanisme på fællesskabsniveau

Infrastrukturstandard indebærer, at et medlemslands resterende infrastruktur ("N-1") i tilfælde af en afbrydelse af dens største gasforsyningsinfrastruktur skal kunne være i stand til at dække den samlede gasefterspørgsel i 60 dage med usædvanlig stor gasefterspørgsel i den koldeste periode, der statistisk set forekommer hvert tyvende år. Standarden vil også kunne opfyldes på regionalt niveau. Desuden vil den kunne opfyldes igennem foranstaltninger på efterspørgselssiden, som kan kompensere for en afbrydelse af forpligtelser. Infrastrukturstandarder indebærer tillige, at transmissionssystemoperatørerne som udgangspunkt sørger for, at "reverse flows" er muligt på alle samkoblingspunkter ved grænserne inden for to år efter forordningens ikrafttræden.

Der fastsættes desuden ensartede relaterede *forsyningsstandarder* for visse kundegrupper. Disse omfatter som udgangspunkt alle husholdningskunder. Der skal sikres gasforsyninger til disse kunder

- i 60 dage med usædvanlig stor gasefterspørgsel i de koldeste perioder, der statistisk set forekommer hvert tyvende år
- i 7 dage i tilfælde af ekstrem koldt vejr, som statistisk set forekommer en gang hvert tyvende år
- i 60 dage i nødsituationer, som er nærmere defineret i forslaget.

Medlemslandene skal tillade naturgasselskaberne at opfylde kriterierne på regionalt eller på fællesskabsniveau, og det skal være muligt også at opfylde forsyningsstandarderne gennem infrastruktur uden for landets grænser.

For at sikre gennemførelse af forslaget krav, skal hvert medlemsland udpege *en kompetent myndighed*.

Denne myndighed fastsætter en forebyggende handlingsplan og en nødplan, som skal være koordineret med andre medlemslandes kompetente myndigheder og forelægges Kommissionen. Kommissionen kan kræve ændringer.

Handlingsplanen, der skal ajourføres hvert andet år, skal

- sikre opfyldelsen af ovennævnte forsyningssikkerhedsstandarder,
- vurdere de risici, der påvirker forsyningssikkerheden,
- indeholde forebyggende foranstaltninger for at imødegå de påpegede risici, og
- oplyse om relevante offentlige serviceforpligtelser.

Nødplanen, som skal tage udgangspunkt i nærmere definerede kriseniveauer (varslingsniveau, alarmering, nødsituation) skal

- definere alle relevante aktørers roller og ansvarsområder,
- definere procedurer for hvert kriseniveau,
- etablere en kriseorganisation (kriseleder/krisehold),
- fastslå konkrete foranstaltninger for at håndtere situationen (primært markedsbaserede foranstaltninger, inkl. kompensationsordninger og handelsaftaler med sigte på at stille gas til rådighed i tilfælde af en nødsituation; sekundært andre foranstaltninger såsom strategiske gaslagre, tvungen brændselsomlægning etc.), og
- beskrive samarbejds mekanismer på tværs af grænserne.

Den udpegede kompetente myndighed skal oplyse Kommissionen om, at der er iværksat et af kriseniveauerne. Kommissionen verificerer, om erklæringen af en nødsituation er berettiget og at den ikke påvirker det indre markeds funktion og urimeligt bebyrder naturgasselskaber.

Forslaget skaber desuden mulighed for en *nødmekanisme på fællesskabsniveau*. En sådan nødmekanisme skal Kommissionen kunne aktivere,

- hvis et medlemsland anmoder om det
- hvis Fællesskabet mister mere end 10 pct. af sin daglige gasimport fra tredjelande
- hvis der er mere end én kompetent myndighed, der har erklæret en nødsituation på nationalt niveau.

Kommissionen bistås af en *gaskoordinationsgruppe* bestående af repræsentanter for de kompetente myndigheder, ACER¹, ENTSO-G² og repræsentanter fra industrien og kunder.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa Parlamentet har endnu ikke udtalt sig i sagen.

¹ Agenturet for samarbejde mellem energitilsynsmyndigheder (ACER - Agency for Co-operation of Energy Regulators)

² De europæiske gastransmissionssystemoperatørers samarbejdsorganisation (ENTSO-G – The European Network of Transmission System Operators – Gas)

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Danmark har gennemført det gældende direktiv 2004/67/EF om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsynings sikkerheden med bekendtgørelsen nr. 884 af 21. august 2006 om varetagelse af naturgasforsynings sikkerheden. Forordningen vil erstatte den gældende bekendtgørelse. Vedtages forordningen vil der være behov for ændring af lov om naturgasforsyning med henblik på at sikre overensstemmelse mellem naturgasforsyningsloven og forordningen, som har umiddelbar retsvirkning i de nationale lovgivninger.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanser, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget forventes ikke at have nogen statsfinansielle konsekvenser. Den forventede udbygning af gasinfrastrukturen mod Tyskland, som vil have betydning for, hvordan Energinet.dk vil kunne opfylde forordningens N-1 standard, er der under alle omstændigheder behov for af hensyn til den danske forsynings sikkerhed – se nærmere i punkt 10. Tilbagebetaling af investeringer til udbygningen vil i givet fald ske via gastarifferne. Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

9. Høring

Forslaget har været sendt i høring med frist den 24. august 2009 hos: Advokatsamfundet, Affald Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Brancheforeningen for Decentral Kraftvarme, CO-industri, DAKOFA, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Vindmølleforening, Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Fjernvarme Forening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Landbrug, Dansk Metal, Dansk Transport og Logistik, Danske Advokater, Danske Havne, Danske Maritime, Danske Regioner, Elsparefonden, Energinet.dk, Fagligt Fællesforbund - 3F, Forbrugerrådet, Foreningen Danske Kraftvarmeværker, Foreningen for Energi og Udvikling, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen for Slutbrugere af Energi, Færøernes Representation i København, Greenpeace Danmark, HTS, Arbejdsgiver- og Erhvervsorganisationen, Det Økologiske Råd, Håndværksrådet, Kommunernes Landsforening, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, Mærsk Oil, Naturgasdistributionsselskaberne, NOAH, North Sea Operators Committee – Denmark, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Organisationen for Vedvarende Energi, RENOSAM, Sammenslutningen af Danske Elforbrugere (SDE), Statens Byggeforskningsinstitut, Verdensnaturfonden – WWF, Vindmølleindustrien, Arbejdstilsynet, By- og Landskabsstyrelsen, EOGS's Center for Kvalitet i Erhvervs Regulering (CKR), Energitilsynet, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Finansministeriet, Forbrugerstyrelsen, Forsvarsministeriet, Grønlands Hjemmestyre, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Risø (Systemanalyseafd.), Skatteministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Statsministeriet, Søfartsstyrelsen, Transportministeriet, Udenrigsministeriet, Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Der er modtaget i alt 16 høringssvar, hvoraf følgende har haft kommentarer:

Energinet.dk – som i dag har ansvaret for varetagelsen af forsyningssikkerheden – er overordnet set positivt indstillet over for forordningen. Energinet.dk påpeger imidlertid, at forordningen tydeligt er påvirket af den russisk-ukrainske gaskrise i januar 2009. Afbrydelsen af forsyningerne fra Rusland påvirkede særligt en række lande med stor importafhængighed og sårbarhed. Forordningens indhold har derfor fokus på at modvirke kriser af denne type og kan medføre store omkostninger for enkelte lande, som ikke modsvares af en forbedret forsyningssikkerhed.

Energinet.dk understreger, at forordningen kun vil have en begrænset reel effekt på Danmarks forsyningssikkerhed, fordi forsyningssituationen i Danmark afviger markant fra forsyningssituationen i de central- og østeuropæiske lande.

Energinet.dk rejser tre forhold i forordningen, som selskabet finder problematiske, og som bør rejses i de forstående drøftelser i EU:

A. Regionalt perspektiv

Forordningen indeholder bestemmelser om, at forsyningssikkerheden ikke længere er et rent nationalt anliggende, men derimod et regionalt- og fællesskabsproblem. Dette indebærer bl.a. koordinering af nødplaner med nabolandene. Energinet.dk finder, at dette er et positivt tiltag, men finder samtidig, at der er behov for at rammerne for forpligtigelsen til koordinering af beredskabet og solidarisk ageren drøftes yderligere og præciseres. Endvidere opfordrer Energinet.dk til, at producenter og ejere af opstrømsrørledninger inddrages i koordinering af forsyningssikkerheden, herunder pålægges krav om udveksling af oplysninger om investeringer, produktionsdata m.v.

B. Definition af N-1

Den nuværende dimensionering af nødforsyningsberedskabet i Danmark sikrer uafbrydelige forbrugeres dækning ved udfald af den største forsyningskilde (N-1) i 60 dage i en normal vinter. Derudover sikres forsyningen i tre døgn i en særlig kold vinter, som statistisk indtræffer hvert 20 år. I forordningen foreslås en ny standard som indebærer, at medlemslandene ved udfald af største forsyningskilde skal sikre uafbrydelige forbrugeres dækning i 60 dage med usædvanlig stor gasefterspørgsel i den koldeste periode, der statistisk indtræffer hvert 20 år.

For Danmarks vedkommende vil der være tale om en væsentlig fordyrelse, som endvidere vil have negative virkninger på gasmarkedet, herunder gaslagermarkedet. Det usandsynlige i hændelsen (brud på søledning er en 100 års hændelse som skulle ske samtidig med en kold periode, som statistisk indtræffer hvert 20 år) betyder, at Energinet.dk ikke fuldt ud kan støtte forordningens krav til definition på N-1.

C. Indre marked i relation til forsyningssikkerhed

Forordningen skal ses i sammenhæng med den 3. liberaliseringspakke og har som målsætning at styrke såvel det indre marked som gasforsyningssikkerheden i EU. Energinet.dk er forbeholden over for forordningens gennemgående princip, om at markedsbaserede instrumenter altid gives forrang, medmindre ekstraordinære omstændigheder fører til, at den kompetente nationale myndighed – efter EU-Kommissionens godkendelse – sætter markedet ud af funktion. I dag suspenderer Energinet.dk markedet i en nødforsyningssituation, og selskabet overtager forsyningen af det danske marked. Med de nuværende betingelser for nødforsyning vurderes dette at være den bedste model. Energinet.dk ønsker derfor, at spørgsmålet om markeds-

mekanismers forrang for centraliserede løsninger rejses i forbindelse med forhandlinger i EU, samt at der tages hensyn til den danske models specifikke omstændigheder.

Energitilsynets sekretariat bemærker, at det nye forslag stiller skrappe krav til de enkelte medlemsstater for at opretholde forsyningssikkerheden.

Forslaget indfører således nye forsyningssikkerhedsstandarder (7-dages hændelse og 60-dages hændelse) i forhold til den 3-døgns hændelse og 60-døgns hændelse, som den gældende danske bekendtgørelse (BEK 2006-08-21 nr. 884) opererer med.

Forslaget indfører også en ny standard for infrastruktur. Således kræves der også, at gas skal kunne strømme i begge retninger på alle sammenkoblingspunkter senest to år efter, at forordningen træder i kraft, undtagen hvis dette ikke vil øge forsyningssikkerheden for nogen af medlemsstaterne (artikel 6, stk. 5).

Sekretariatet bemærker, at ansvaret for den danske forsyningssikkerhed og efterlevelsen af standarder i dag ligger hos Energinet.dk, og at Energinet.dk derfor er kompetent til at kommentere på de nye forsyningssikkerhedsstandarder og fysiske krav til systemet. Energitilsynet har derfor ikke yderligere bemærkninger til de (nye) materielle krav i forslaget.

DONG Storage nævner, at der er en række forhold, hvor de konkrete virkninger af forordningen på nuværende tidspunkt meget vanskeligt kan vurderes. Det gælder bl.a.:

- Hvorvidt forsyningssikkerhedsstandarder skal opfyldes på regionalt plan eller alene på nationalt plan.
- Hvorvidt forslaget ændrer på rollefordelingen omkring sikring af forsyningssikkerheden i forhold til den rollefordeling, der gælder i Danmark i dag, hvor transmissionselskabet har en altovervejende forpligtelse. Det gælder f.eks. den fremtidige rollefordeling omkring udarbejdelse og gennemførelse af nødplaner.
- I hvilken grad standarderne indebærer en stramning af de nuværende forsyningssikkerhedsstandarder i Danmark.
- Konsekvenser af nødsituationer på fællesskabsniveau og Kommissionens udmøntning af de til Kommissionen tillagte kompetencer.

Selskabet bemærker endvidere, at forordningen ikke bør indebære uforholdsmæssigt store omkostninger for aktører i lande, der er placeret i yderkanten af det europæiske gasnet, og hvor det vil være meget dyrt at opnå yderligere forsyningssikkerhed. De udstukne forsyningssikkerhedsstandarder er en forøgelse i forhold til de gældende standarder i Danmark. Dette kan blive omkostningsfyldt for de danske gasforbrugere. Selskabet foreslår, at de gældende standarder i Danmark omkring forsyningssikkerhed (60 dages forsyning i normal vinter og tre dage i spidssituation) fortsat kan anvendes.

Endelig kan selskabet støtte anvendelsen af lagre på tværs af landegrænser på lige vilkår og anbefaler, at det overvejes, hvorvidt der kan skabes en mere markedsbaseret rollefordeling end tilfældet er i dag ved at kommercielle aktører og slutbrugere får mere ansvar.

Dansk Industri finder det vigtigt, at der støttes op om den fortsatte udvikling af et velfungerende gasmarked med en høj grad af forsyningssikkerhed. Forsyningssikkerhed er en forudsætning for vækst i industrien, ligesom markedet ikke kan være velfungerende, hvis markedskræfterne løbende sættes ud af kraft. Derfor findes det positivt, at Kommissionen med forslaget ønsker at sikre, at markedet opretholdes længst muligt, og at EU-medlemslandene agerer samlet i en krise.

Brancheforeningen for biogas finder det er hensigtsmæssigt at fastlægge foranstaltninger til sikring af den fremtidige forsyningssikkerhed på gasområdet i en forordning i lyset af de meget store samfundsøkonomiske konsekvenser, der er på spil. Det er således særdeles vigtigt, at der på fællesskabsniveau tages skridt til at forbedre forsyningssikkerheden, hvilket er helt afgørende i forhold til den europæiske konkurrenceevne.

Udbygning af infrastrukturen er naturligvis et vigtigt område til sikring af en sammenhængende forsyning og dermed forbedret forsyningssikkerhed. Det er ligeså vigtigt at fremme tiltag, som kan forbedre den indenlandske forsyning.

Her er det imidlertid afgørende at være opmærksom på, at det ikke kun bør være gennem effektivisering i udnyttelsen og udvindingen af naturgas. Det er således mindst lige så vigtigt at fokusere på muligheden for udnyttelse af andre former for gas, herunder biogas.

Fra høringen af rammenotatet i høring i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg med frist den 19. oktober 2009 fremkom følgende bemærkninger.

Danske Havne

Det kan tilføjes, at udover biogas kan flydende naturgas (LNG), som transporteres i tankskibe, være med til at øge forsyningssikkerheden. Da LNG som forsyningsform og teknologi er i hastig vækst og ret udbredt i andre lande, må regeringen have en holdning til området.

Dansk Fjernvarme

Enig i, at N-1 definitionen måske ikke i enhver henseende dækker behov eller er nødvendig. En fleksibel definition efter geografi og risikovurdering forekommer mere hensigtsmæssig. Muligheden for at vende flow er væsentlig for forsyningssikkerheden. Denne mulighed bør også inddrages for offshore-forbindelser, idet det for forsyningssikkerheden for landene omkring Nordsøen ikke blot er hensigtsmæssigt, at de danske felter kan levere til Holland, men også at kunne modtage gas fra de øvrige felter i Nordsøen. Med hensyn til forsyningssikkerhed via afbrydelighed bør der etableres ensartede regler i fællesskabet, så afbrydelighed kan leveres over grænser. Hvis der via afbrydelighed og reverse flow kan skabes tilstrækkelig forsyningssikkerhed, vil dette alt andet lige være at foretrække frem for yderligere investering i forsyningsledninger.

Dansk Industri (DI)

DI finder det vigtigt at støtte den fortsatte udvikling af et velfungerende gasmarked med en høj grad af forsyningssikkerhed. Forsyningssikkerhed må imidlertid ikke blive et påskud for at overvælde udgifter på energiforbrugerne. DI er enige i, at etableringen af den nødvendige og tilstrækkelige gasinfrastruktur i og mellem medlemsstaterne er en forudsætning for at kunne takle afbrydelser af gasforsyningen. Men det er også vigtigt, at forsyningssikkerhed skabes på den mest omkostningseffektive måde. Omkostningerne skal være markedsmæssige forsvarli-

ge. Den enkelte medlemsstat har et betydeligt nationalt ansvar for at liberalisere sin energisektor og diversificere sin energisammensætning og leverandørafhængighed.

Forbrugerrådet

Forbrugerrådet finder, at det i forbindelse med forhandlingen af forordningen bør være et dansk standpunkt, at der skal sigtes efter, at der ikke sker en fordyrelse for de enkelte husholdninger som følge af forordningen. Hvis der bliver tale om prisstigninger for husholdningerne, bør dette ske på en gennemsigtig måde, hvor de fordyrende elementer fremgår klart for forbrugeren.

Forslaget har senest været drøftet i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg den 13. november 2009. Følgende bemærkninger fremkom.

Dansk Industri spurgte til, om der ville blive taget højde for større virksomheder, som ikke har mulighed for at skifte brændsler.

DØR fandt, at man ikke burde udbygge gasforsyningen i Danmark pga. gaskrisen mellem Ukraine og Rusland. Behovet for udfasning af gas burde indgå i regeringens holdning. DØR bemærkede endvidere, at det ville styrke det danske argument om ikke at udbygge med mange gaslagre i Danmark, hvis strategien på sigt var at udfase gassen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Den danske regerings generelle holdning er at fremme en stærk klima- og energipolitik i EU, herunder forsyningssikkerhed som en af søjlerne under den 2. Strategiske Energiredegørelse. Den danske regering er derfor overordnet positivt indstillet overfor forslaget fra Kommissionen. En ensartet udformning af reglerne på tværs af medlemslandene og den øgede koordinering vil bidrage til at forbedre mulighederne for effektivt at tackle konkrete krisesituationer og øge forsyningssikkerheden igennem præventive mekanismer.

Regeringen kan støtte Kommissionens forslag om at gennemføre revisionen af det eksisterende direktiv om gasforsyningssikkerhed i form af en EU-forordning, fordi det er vigtigt, at der hurtigst muligt foretages en forbedring af Fællesskabets gasforsyningssikkerhed med henblik på bedre at kunne håndtere en gaskrise i lighed med den, som Europa oplevede i januar 2009.

Om de enkelte dele i forslaget finder regeringen, at der er behov for at belyse de økonomiske konsekvenser af forslaget nærmere og tage dem i betragtning i vurdering af forordningens foranstaltninger.

Forordningens forslag til definition af den såkaldte N-1 hændelse kan medføre unødige meromkostninger for landets gasforbrugere. For lande med en vis forsyningsdiversitet og med høj importafhængighed kan definitionen af N-1 forekomme fornuftig, men på kort og mellem-langt sigt, er dette ikke tilfældet for Danmark, fordi produktionen fra den danske del af Nord-søen også i de kommende år vil være den største forsyningskilde for Danmark. Sandsynligheden for et totalt stop for importen fra Tyra-feltet i en 60 dages periode er så lille, at det vil medføre uforholdsmæssigt store omkostninger at sikre sig mod hændelsen. Danmark kan med den eksisterende gasinfrastruktur ikke opfylde forordningens N-1 standard, hvorfor Danmark har taget et substantielt forbehold i forbindelse med de første forhandlinger med henvisning

til, at forordningens tekst bør vedrøre afbrydelse af rørledninger og ikke bortfald af national produktion.

Den danske naturgasproduktion topper i disse år, hvorfor Danmark inden for en kortere år-række får behov for adgang til nye gasressourcer. Energinet.dk har anmodet om klima- og energiministerens godkendelse af udbygning af infrastrukturen mod Tyskland med henblik på, at der fra 1. oktober 2013 fysisk kan importeres gas fra Tyskland, som erstatning for det forventede fald i leverancerne. Det skal understreges, at der uanset kravene i gasforordningen under alle omstændigheder er behov for udbygning af transmissionsnettet af hensyn til forsyningssikkerheden.

Herudover lægges der i forordningen op til en forholdsvis snæver definition af beskyttede forbrugere, dvs. forbrugere der skal kunne forsynes i tilfælde af en afbrydelse af gasforsyningen. I forordningen lægges der op til, at det kun er husholdninger, mindre industrivirksomheder, hospitaler m.v., som er beskyttede kunder mens industrien og elværker skal skifte til andet brændsel. Udbredelsen af gasbaseret decentral kraftvarme er meget udbredt i Danmark, og mange af disse værker har ikke mulighed for at skifte til andet brændsel. Derfor har Danmark taget forbehold for en definition, som ikke tillader at decentrale kraftvarmeværker og fjernvarmeværker kan være beskyttede kunder.

Herudover vil det være ønskeligt med en tydeliggørelse af forordningens tekst om rammerne for forpligtelsen til at koordinere beredskabet på regionalt og fællesskabsplan, herunder solidariske aktioner med henblik på at få præciseret forpligtelsen til koordinering af beredskabet.

Med hensyn til den danske forsyningssikkerhedsmodel kan konsekvensen af forordningen være, at det bliver nødvendigt, at den danske model, som er baseret på en centraliseret planløsning, tages op til overvejelse i forhold til en mere markedsbaseret model. Spørgsmålet må afklares nærmere i forbindelse med forhandlingerne af forordningen.

Det bemærkes, at regeringen er enig i, at en øget anvendelse af vedvarende energi, herunder biogas vil bidrage til at forbedre landets energiforsyningssikkerhed. En øget anvendelse af biogas vil imidlertid kun kunne bidrage til at afbøde virkningerne af forordningen.

Det bemærkes, at Energistyrelsen, Energinet.dk og EU-repræsentationen har haft et bilateralt møde med Europa-Kommissionen med henblik på at forklare Danmarks forbehold over for N-1 infrastrukturstandarden og den snævre definition af beskyttede kunder. Det er indtrykket, at Kommissionen vil være lydhør over for de danske problemer.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Alle lande har overordnet set tilkendegivet en positiv holdning til forslaget. Der synes således at være enighed om, at der i lyset af gaskrisen i januar 2009 er behov for en ændring af det eksisterende direktiv om gasforsyningssikkerhed.

Nogle lande har i lighed med Danmark taget forbehold over for N-1 standarden, fordi landene ikke for nærværende kan opfylde standarden. Herudover har en række central- og østeuropæiske lande problemer med forordningens relativt korte tidsramme på 2 år for opfyldelse af krav om etablering af "reverse flow" på alle sammenkoblingspunkter ved grænserne, fordi det

kræver investeringer. Endelig støtter en række lande det danske synspunkt om, at definitionen af beskyttede kunder er for snæver.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg modtog grundnotat om sagen den 21. august 2009. Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. b) Forslag til Rådets forordning om indberetning til Kommissionen om investeringsprojekter i energiinfrastruktur i Det Europæiske Fællesskab og om ophævelse af forordning (EF)736/96

KOM(2009)361 af 16. juli 2009

Revideret notat

1. Resumé

Gældende forordning vedrørende medlemslandenes indberetning til Kommissionen om investeringer i el- og gasinfrastruktur strammes op, samtidig med at den administrative byrde ved indberetningen lettes. Indberetningen udvides både med hensyn til omfang og størrelse på indberetningspligtige anlæg og omfatter al infrastruktur af interesse for energiforsynings-sikkerheden og overgangen til en kulstoffattig økonomi.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for energirådsmødet den 7. december 2009 med henblik på statusrapport fra Formandskabet.

2. Baggrund

Med henblik på at kunne imødegå problemer med forsyningssikkerheden, reducere klimaændringerne og fastholde konkurrenceevnen, er der behov for at Kommissionen følger situationen vedrørende investeringer i energiinfrastruktur nøje. Den gældende forordning (EF) 736/96, som forpligter medlemslandene til at indberette ny energiinfrastruktur anvendes ikke længere systematisk af Kommissionen, og passer ikke til den seneste udvikling i energisektoren.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er fremsat i henhold til art. 284 i traktat om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og art. 187 i traktat om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab. Europa-Parlamentet vil blive hørt.

Forslaget ophæver gældende forordning 736/96 vedrørende indberetning til Kommissionen om investeringsprojekter i energiinfrastruktur.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at Kommissionen og i særdeleshed dens markedsobservatorium for energi vil blive bedre i stand til at følge EU-energisystemets udvikling, set på tværs af sektorerne og på EU-plan og opdage de potentielle problemer, som kan forsinke eller standse investeringsprojekter. At de forskellige delsektorer er indbyrdes forbundne, og at det indre marked eksisterer, betyder at EU-dimensionen bliver mere og mere relevant, hvilket berettiger den rolle, EU-institutionerne og især Kommissionen indtager. En indsats er ifølge Kommissionen på fællesskabsplan den eneste måde, hvorpå potentielle problemer på EU-plan kan opdages.

Regeringen er enig i vigtigheden af at løse problemer med forsyningssikkerheden, reducere klimaændringerne og fastholde konkurrenceevnen, samt at det derfor på europæisk niveau er nødvendigt at følge situationen vedrørende investeringer i energiinfrastruktur nøje. Regeringen finder således, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds-princippet.

5. Formål og indhold

Det overordnede formål er, at den gældende forordning strammes op, samtidig med at den administrative byrde ved indberetningen lettes. For eksempel ændres indberetningsinterval-erne fra i dag årligt til fremover hvert andet år ligesom, at medlemsstaterne kan undtages fra indberetningspligten, hvis Kommissionen allerede modtager tilsvarende oplysninger iht. anden EU-lovgivning.

Medlemsstaterne skal efter at have modtaget indberetninger fra selskaberne indberette oplysninger til Kommissionen om investeringsprojekter. Indberetningen udvides både med hensyn til omfang og nye tærskler og omfatter al infrastruktur af interesse for energiforsynings-sikkerheden og overgangen til en kulstoffattig økonomi. For at undgå gentagelse af indberetninger tages der hensyn til eksisterende rapporterings- og overvågningsforpligtelser, forudsat at der gives tilsvarende oplysninger. Indberetningen finder sted hvert andet år, hvilket yderligere vil lette den administrative byrde og bringe pligten på linje med andre relevante bestemmelser. Data og oplysninger kan offentliggøres, undtagen hvis de er forretningsmæssigt følsomme. På basis af de indsamlede data og andre relevante kilder skal Kommissionen regelmæssigt udarbejde analyser af EU-energisystemets fremtidige udvikling set på tværs af sektorerne, så det bliver muligt at konstatere, hvor der kan opstå mangler og problemer, og skabe større gennemslagskraft for markedsaktørerne. Denne løsningsmodel giver et afbalanceret og sammenhængende system.

Forordningen fastsætter ensartede rammer for indberetning til Kommissionen af data og oplysninger om investeringsprojekter i energiinfrastruktur i sektorerne for råolie, gas, elektricitet, biobrændsler og biobrændstoffer og vedrørende kuldioxid, der produceres i disse sektorer.

Hvert andet år skal medlemsstaterne eller den enhed, de beskikker til denne opgave, indsamle og indberette data og oplysninger om investeringsprojekter vedrørende produktion, transport og oplagring. For at reducere den administrative byrde mest muligt åbnes der mulighed for fleksibilitet på følgende to punkter:

- Virksomhederne har - med mindre medlemsstaterne bestemmer andet - pligt til at give medlemsstaterne eller den kompetente enhed oplysninger om deres investeringsprojekter, herunder nedlukningsprojekter.
- Medlemsstaterne undtages fra indberetningspligten, hvis de allerede giver Kommissionen tilsvarende oplysninger i henhold til EU-lovgivning, der er specifik for energisektoren. Det gælder ligeledes, hvis de organer, der er ansvarlige for planer for udbygning af gas- og elnetene, indsamler de relevante data. I så fald bliver de bedt om at indberette de relevante data til Kommissionen, om nødvendigt ledsaget af medlemsstatens bemærkninger.

Indsamlede data vil markere den overordnede tendens for investeringer i EU-energiinfrastrukturen.

Kommissionen foretager regelmæssigt en tværsektoriel analyse af udviklingen i Fællesskabets energisystems struktur og dets udsigter på grundlag af de indberettede data og oplysninger og eventuelt andre påkrævede specifikke analyser. Det vil give mulighed for at konstatere, hvor der i fremtiden kan opstå huller i efterspørgsel og udbud og hindringer for investering. Med sådanne analyser bliver Kommissionen bedre rustet til at fremme bedste praksis og øge gen-

nemsigtigheden for markedsaktørerne. For at nå frem til et fælles syn på disse spørgsmål vil resultaterne af disse analyser blive drøftet med interesserede parter og offentliggjort.

Af forordningens bilag fremgår konkret, hvilke anlæg der foreslås omfattet af indberetningspligten, herunder grænseværdier for investeringsprojekter. De omfattede sektorer er: råolie, gas, elektricitet, biobrændsler og biobrændstoffer og kuldioxid.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil blive hørt. Der foreligger endnu ikke en udtalelse.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Forslaget vil ophæve gældende forordning 736/96 vedrørende indberetning til EU-Kommissionen om investeringsprojekter i energiinfrastruktur. Den nye forordning har efter vedtagelsen umiddelbar retsvirkning i medlemslandene.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Der er tale om indberetningskrav og procedurer som ikke direkte har konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Der kan dog, såfremt der ikke findes indberetningsprocedurer efter anden EU-lovgivning, som kan erstatte hele eller dele af indberetningerne, blive tale om en forøgelse i den administrative byrde ved indberetningen.

9. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos institutioner og organisationer med relation til energisektoren. Der er modtaget 13 høringssvar, hvoraf fem havde bemærkninger til forslaget.

Dansk Fjernvarme bemærker, at fjernvarmen udgør den næststørste danske energiinfrastruktur efter elnettet. Det forekommer derfor besynderligt, at EU-kommissionen helt overser fjernvarmenettets betydning i energiinfrastrukturen.

Dansk Erhverv støtter forslagets ambition om bedre overvågning og sikring af energiforsyningen inden for det europæiske fællesskab. I den forbindelse er sammenhængende oplysninger om investeringsprojekter indenfor energisektoren i de enkelte medlemslande afgørende for planlægning og indfrielse af Fællesskabets politiske målsætning om et mindre CO₂-producerende energiforbrug.

Korrekt datagenerering over investeringsplaner på energiområdet vil som udgangspunkt pålægge virksomhederne yderligere administrative byrder. Dansk Erhverv finder det derfor beklageligt, at konsekvenserne for de virksomhedsrettede administrative byrder ikke tilstrækkeligt klart fremgår af forslaget. Dansk Erhverv skal i den forbindelse henvise til, at det i begrundelsen for forslaget hedder, at formålet med revisionen af systemet for indberetning om energiinvesteringer tillige er at lette de administrative byrder. Modsat dette opgøres under yderligere oplysninger (s.6), at der ikke vurderes at ske en unødigt forøgelse af de administrative byrder. Dermed angives indirekte, at forslaget forventes at føre til en udvidelse af de administrative byrder for virksomhederne, trods det modsatte fremføres som forslagets formål indledningsvist.

Specifikke bemærkninger

Idet der henvises til artikel 4, stk. 1 og 2, vedrørende dataindsamling skal det naturligvis tilstræbes at indberetningerne kan ske fra allerede eksisterende kilder uden at inddrage virksomhederne i det konkrete arbejde. I det omfang der er behov for yderligere indberetninger skal de relevante brancher inddrages i udarbejdelse af indberetningspraksis for at sikre, at indberetningen bliver lettest mulig og unødige irritationer samt administrative byrder undgås.

Energinet.dk bemærker at forordningen alene fastlægger "rammer", således at "*Medlemsstaterne vil bevare betydelig fleksibilitet med hensyn til, hvordan de vil indsamle dataene.*". Energinet.dk finder det vigtigt, at Energistyrelsen udnytter denne fleksibilitet med henblik på, at der skabes et smidigt og administrerbart system.

Vedr. art. 3, stk. 1, bemærkes det, at tidsfristen for første indberetning (31. juli 2010) kan vise sig svær at overholde, især set i lyset af indberetningsforpligtelsen udvides til at omfatte sektorer, der ikke tidligere har været omfattet af forpligtelse til indberetning.

Det bemærkes derudover, at dobbeltindberetninger skal undgås. Se hertil art. 3, stk. 2, litra (b), hvor der tages højde for at ENTSO-E og ENTSO-G skal arbejde med 10-årige systemudviklingsplaner, der udarbejdes på baggrund af nationale 10-årige investeringsplaner. ENS skal være orienterede om dette arbejde i regi af ENTSOE/-G således, at der i indberetningerne kan tages højde herfor - eventuelt sådan at formaterne tilpasses hinanden - eller således at ENTSOE/-G på vegne af medlemsstaterne kan indberette de relevante data og oplysninger til Kommissionen.

Dansk Industri finder det overordnet positivt, at EU-Kommissionen med forslaget ønsker at harmonisere gældende regler på området. Samspillet mellem medlemsstaternes energiinfrastruktur er af afgørende betydning for den europæiske forsyningssikkerhed herunder videreudviklingen af et velfungerende europæisk energimarked over landegrænserne.

Dansk Industri finder imidlertid, at forslagets grænseværdier for indberetninger af investeringsprojekter er sat for lavt og kan skabe unødigt administration. Særligt 10 MW grænsen for vindenergi på land forekommer meget lav.

Forslaget stiller krav om, at Kommissionen underrettes om de investeringsprojekter, der skal påbegyndes inden for fem år. Denne indberetningspligt kan konflikte med private virksomheders fortrolighedsklausuler i startfasen af et projekts tilblivelse. Dansk Industri opfordrer derfor til, at der indføres en undtagelse til underretningspligten.

Forslaget har været drøftet i Klima- og energipolitisk Specialudvalg den 21. september 2009. Følgende bemærkninger fremkom.

Vindmølleindustrien spurgte til sammenhængen mellem indberetningsforpligtelsen i denne forordning og andre eksisterende indberetningskrav. Man kunne evt. lade sig inspirere af CDM-systemet. Vindmølleindustrien støttede en grænseværdi på 100 MW, og mente at indberetningen burde foretages sektorvis i geografiske områder, for på den måde at få alle installationer med.

Det Økologiske Råd spurgte til, hvorfor man fra dansk side ønskede en grænseværdi på 100 MW, hvilket ifølge Det Økologiske Råd ville signalere, at alt under 100 MW var uden betydning.

Dansk Fjernvarme mente, at man var nødt til at tage infrastrukturen til fjernvarme og -køling med. Man savnede en begrundelse fra Kommissionen for, hvorfor dette ikke var tilfældet.

Landbrug og Fødevarer støttede forslaget, lagde vægt på fastlæggelsen af en grænseværdi, samt at systemet ikke måtte blive for bureaukratisk. Der burde i øvrigt ske en afklaring mht. definitionen af, hvornår der var tale om et kraftvarmeværk.

Greenpeace udtrykte bekymring for, at det med en grænseværdi på 100 MW blev signaleret, at alt under 100 MW var irrelevant. Hensynet til forsyningssikkerhed måtte veje tungere end mindskelsen af administrative byrder.

Forslaget har senest været drøftet i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg den 13. november 2009. Der fremkom ingen bemærkninger.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark kan generelt støtte initiativer, der sigter på at forbedre de europæiske energinet.

Kommissionens fokus på forsyningssikkerhed, klimaændringer og konkurrenceevnen er sammenfaldende med fokus i dansk energipolitik. Fra dansk side hilses det velkomment, at der lægges op til en lettelse af den administrative byrde bl.a. i kraft af, at indberetning kun skal ske hvert andet år.

For så vidt angår grænseværdien for hvilke produktionsanlæg, der skal være omfattet af indberetningspligten, nedsættes denne væsentligt i forhold til den gældende forordning. Dermed kommer forordningen til at omfatte stort set alle projekter med nye vindmøller på land og på havet, hvilket kan betyde, at der ikke sker den ønskede begrænsning af den administrative byrde. Det er vurderingen, at det alene vil være relevant at indberette vindkraftkapaciteten i større afgrænsede geografiske områder. Det vurderes desuden hensigtsmæssigt med en grænseværdi på 100 MW for alle elproducerende anlæg uanset teknologi, samt at der leveres akkumulerede data for alle projekter inden for de nævnte teknologier på relevante geografisk afgrænsede områder.

Det er desuden ikke tydeligt defineret, hvad der er et kraftvarmeværk, og hvad der er et termisk kraftværk (i forordningens bilag benævnt varmekraftværk). Da stort set alle elproducerende anlæg i Danmark også leverer varme i et eller andet omfang, ville en afklaring heraf være nødvendig, såfremt grænseværdien for elproducerende anlæg ikke harmoniseres til 100 MW for alle anlæg.

I relation til gasinfrastruktur er det fra dansk side opfattelsen, at alene transmissionsledninger bør være omfattet af indberetningspligten.

Det vil endvidere være hensigtsmæssigt, at Kommissionen redegør for sine overvejelser om inddragelse af fjernkøling og fjernvarmenettet, som udgør et væsentligt element i energiinfrastrukturen.

Endelig bør EU-Kommissionen redegøre for, hvilke indberetninger efter anden EU-lovgivning, der kan træde i stedet for indberetningspligten i denne forordning, da det vil have stor betydning for de administrative byrder, at der kan anvendes data fra andre indberetninger.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har endnu ikke været forhandlet, men de øvrige medlemslande formodes at have samme holdning som Danmark i forhold til at støtte en lavere indberetningsfrekvens og en reduktion af de administrative byrder.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg modtog grundnotat i sagen den 28. august 2009. Sagen blev forelagt udvalget den 9. oktober 2009 med henblik på forhandlingsoplæg.

4) Den Europæiske Økonomiske Genopretningsplan

Nyt notat.

1. Resumé

På energirådsmødet den 7. december 2009 forventes Kommissionen at orientere om status for evaluering af energiprojekterne under den europæiske økonomiske genopretningsplan (genopretningsplanen) og om processen i øvrigt forbundet med gennemførelse af genopretningsplanen og tildeling af de i alt 3,98 mia. euro.

Det kan forventes, at en række lande ønsker at drøfte Kommissionens indstilling til, hvilke projekter der har kvalificeret sig til at få tildelt midler under genopretningsplanen.

2. Baggrund

Med vedtagelsen af forordning (EF) Nr. 663/2009 af 13. juli 2009 om et program til støtte for den økonomiske genopretning i form af fællesskabsstøtte til projekter på energiområdet (genopretningsplanen) blev der afsat 3,98 mia. euro til strategiske energiprojekter inden for energiinfrastruktur, offshore vindenergi og CCS.

Som led i gennemførelsen af forordningen var der frist for ansøgninger til Kommissionen den 15. juli 2009 for så vidt angår projekterne i forordningens bilagsliste. Fra dansk side fremsendte Energinet.dk ansøgninger vedrørende de tre dansk-relaterede projekter Kriegers Flak, COBRA-cable (North Sea Grid) og et projekt vedrørende opgradering af gasledningen mod Tyskland (projekt opstået på resterne af det forliste Skanled-projekt), som kom med på den endelige projektliste.

Ansøgningerne vedrørende offshore vind og CCS blev gennemgået og evalueret i august og september 2009, hvorefter Kommissionens indstillinger blev forelagt Forskningskomitéen med frist for indvendinger den 16. oktober 2009. Efterfølgende har sagen været i høring i Europa-Parlamentet, hvilket vil blive efterfulgt af en intern procedure i Kommissionen. Den endelige beslutning forventes truffet umiddelbart inden energirådsmødet den 7. december 2009, således at Rådet kan blive orienteret om Parlamentets holdning og det endelige resultat. Herefter forventes det, at de første aftaler om støttemidler kan blive indgået i starten af det nye år. Ansøgningerne vedr. de dansk-relaterede offshore vindprojekter Kriegers Flak og COBRA-cable har af Kommissionens bedømmelsesudvalg fået en meget god evaluering og projekterne er blevet indstillet til at modtage de afsatte genopretningsmidler.

Behandlingen af infrastrukturprojekterne, herunder projektet vedrørende opgradering af gasledningen mod Tyskland, sker i regi af TEN-E's finansielle komité. På møde den 18. december 2009 skal medlemslandene her tage stilling til Kommissionens indstilling. Herefter skal Europa-Parlamentet høres, hvorefter Kommissionen færdigbehandler sagen.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant. Der er tale om et informationspunkt.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Indhold

Under dette dagsordenspunkt forventes Kommissionen at orientere om status for ansøgningsprocessen for energiprojekterne under genopretningsplanen. Det kan også forventes, at Kommissionen vil informere om den videre proces for implementering og evaluering i 2010.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil blive hørt.

7. Gældende dansk ret og konsekvenser herfor af sagen

Der er ikke tale om en retsakt.

8. Konsekvenser for Danmark

Selve orienteringspunktet har ikke konsekvenser for Danmark, men udfaldet af Kommissionens indstilling ift. de dansk-relaterede projekter kan bidrage til realisering af projekter i Danmark. Projekterne vil involvere medfinansiering fra dansk side, der dækkes over eltarifferne, og således vil medfinansieringen ikke have statsfinansielle konsekvenser. Genopretningsplanen vil i sig selv indebære en udgift på EU's budget, hvoraf ca. 2 pct. betales af Danmark.

9. Høring

Høring er ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark støtter, at genopretningsplanen bliver gennemført så hurtigt som muligt med henblik på at skabe arbejdspladser, få gang i økonomien og på samme tid styrke energisikkerheden og fremme klimahensyn. Set fra dansk side er det meget tilfredsstillende, at Kriegers Flak og COBRA Cable har fået en positiv evaluering af Kommissionen, og at projekterne har kvalificeret sig til at få tildelt de afsatte genopretningsmidler. Fra dansk side forventes den endelige beslutning om tildeling af de afsatte genopretningsmidler og eventuel præsentation heraf på rådsmødet.

Regeringen har endnu ikke taget stilling til, hvorvidt de konkrete energiprojekter i givet fald vil blive gennemført i Danmark.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det kan forventes, at en række lande ønsker at tage Kommissionens evaluering og indstilling samt processen omkring tildeling af midler op til drøftelse på rådsmødet.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Genopretningsplanen blev forelagt til forhandlingsoplæg i Folketingets Europaudvalg den 17. februar 2009.

5) Internationale relationer på energiområdet

[foreløbige underpunkter:]

- a. Status for gasrelationerne mellem Ukraine og Rusland
- b. Energifællesskabstraktaten
- c. Andre internationale begivenheder
- d. Det Østlige Partnerskab
- e. EU-USA Energiministerrådet

Revideret notat.

1. Resumé

På energirådsmødet den 7. december 2009 forventes Kommissionen og formandskabet at orientere om en række sager på den internationale energidagsorden. Det er endnu ikke lagt endeligt fast, hvilke sager der vil blive taget op.

2. Baggrund

Der afrapporteres med jævne mellemrum om udviklingen i EU's relationer på energiområdet i forhold til tredjelande og internationale organisationer.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Indhold

Under dette dagsordenspunkt vil formandskabet og Kommissionen orientere om udviklingen i EU's relationer på energiområdet til tredjelande og internationale organisationer. De nævnte underpunkter er kun foreløbige – formandskabet har ikke besluttet endeligt, hvilke internationale sager, der optages under dette punkt.

Status for gasrelationerne mellem Ukraine og Rusland

Størstedelen af de russiske gasleverancer til Europa transiteres gennem Ukraine. De seneste år har der ved flere lejligheder været stridigheder om betingelserne for russiske gasleverancer til Ukraine, primært vedrørende prisen for gas og for transit af gas gennem Ukraine. Stridighederne kulminerede i januar i år, hvor det russiske statskontrollerede gasselskab Gazprom helt afbrød gasforsyningerne til Ukraine og dermed også til en række andre europæiske lande.

Det forventes at Kommissionen vil orientere om de forskellige initiativer, der er taget med henblik på at sikre sig mod en gentagelse af gaskrisen.

Som reaktion på krisen opfordrede Det Europæiske Råd og Europa-Parlamentet bl.a. til, at revisionen af det eksisterende direktiv til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden (direktiv 2004/67/EF) fremskyndes. Kommissionen fremlagde efterfølgende som bekendt sit forslag til forordning om gasforsyningssikkerhed (Kom(2009) 363 af 16. juli 2009).

Det langsigtede mål er at integrere Ukraine i EU's indre energimarked gennem Det Europæiske Energifællesskab. Det vil bl.a. betyde, at Ukraine tilknyttes EU's elektricitetsnetværk,

hvilket vil mindske betydningen af ustabile russiske energileverancer til Ukraine. Ukraine har p.t. observatørstatus i Det Europæiske Energifællesskab. Den 7. oktober 2009 blev forhandlingerne om Ukraines optagelse afsluttet med undertegnelsen af et Memorandum of Understanding om vilkårene for Ukraines deltagelse, herunder overtagelse af EU's acquis på energiområdet. Det forventes, at Ukraine formelt opnår fuldt medlemskab af Det Europæiske Energifællesskab i januar 2010, efterfulgt af harmonisering med EU's energiregler i 2013-2014.

En konference om modernisering af Ukraines energiinfrastruktur blev afholdt i Bruxelles ultimo marts d.å. Kommissionen, EIB, EBRD og Verdensbanken underskrev sammen med den ukrainske regering en fælleserklæring, hvori de stillede sig rede til at yde lån og teknisk bistand til processen, mens Ukraine lovede at iværksætte de nødvendige reformtiltag.

Energifællesskabet

Energifællesskabet (Energy Community) blev grundlagt den 25. oktober 2005. Energifællesskabet er en politisk proces, som sigter på at udstrække EU's indre markedsregler på energiområdet til lande i EU's nabolande. Målsætningen er at skabe et udvidet, stabilt og reguleret indre energimarked med høj forsyningsikkerhed. Dermed er Energifællesskabet på flere punkter et interessant alternativ til Energi Charter Traktaten og Transitprotokollen, som fortsat ikke er ratificeret af Norge. Rusland har formelt besluttet ikke at ratificere traktaten.

Udgangspunktet for Energifællesskabet har været Balkan-landene. Danmark har ikke søgt om selvstændigt medlemskab, men flere af de store EU-lande, herunder Storbritannien, Frankrig og Tyskland deltager i Energifællesskabet (ved siden af EU's deltagelse). Det er sigtet at integrere flere af randstaterne rundt om EU. Den vigtigste dagsorden for øjeblikket er udvidelse med Tyrkiet, Moldova og Ukraine. Der er opnået enighed om optagelse af Moldova og Ukraine, mens forhandlingerne fortsætter mhp. Tyrkiets deltagelse.

Det Østlige Partnerskab

Det østlige partnerskab blev vedtaget på mødet i Det Europæiske Råd den 19.-20. marts 2009, og formelt igangsat på et topmøde i Prag den 7. maj 2009. Partnerskabet består af EU og Armenien, Aserbajdsjan, Georgien, Hviderusland, Moldova og Ukraine. Under det østlige partnerskab er der bl.a. nedsat en række "platforme" eller samarbejdsfora, herunder en energisikkerhedsplatform. Det andet møde i energisikkerhedsplatformen fandt sted den 5. november 2009 i Bruxelles. På dette møde enedes man om, at for at nå målet om øget energisikkerhed vil en første aktivitet være udvikling og præsentation af erklæringer fra hvert partnerland om dets forsyningsikkerhedssituation i forhold til diversificeringen af udbuddet, den teknologiske sikkerhed og den geografiske oprindelse af importerede brændstoffer. Energieffektivitet og vedvarende energi blev også udpeget som prioriterede områder. Platformen vil fremme deltagelse i energieffektivitetsinitiativer.

I november, i forbindelse med et flagskibsinitiativ om regionale elmarkeder, forbedret energieffektivitet og øget anvendelse af vedvarende ressourcer, blev "The Covenant of Mayors" (borgmesteraftalen), lanceret som en prioriteret indsats i det østlige partnerskab. Borgmestre fra alle partnerlande var inviteret. Et energieffektivitets- og miljøpartnerskab for Østeuropa blev iværksat, og en donorkonference fandt sted i Stockholm den 26. november 2009.

Energisikkerhedsplatformen vil også arbejde på at fremskynde harmoniseringen af partnernes energipolitikker og lovgivning med EU-praksis og EU-retten. Støtte til udvikling og sammenkobling af infrastruktur og diversificering af energiforsyningen er et yderligere mål.

EU-USA Energiministerråd

I forbindelse med EU-USA-topmødet den 3. november 2009 blev EU og USA enige om at etablere et EU-USA Energiministerråd for at uddybe dialogen om strategiske energispørgsmål af fælles interesse, fremme samarbejde om energipolitik og yderligere styrke forskningssamarbejdet om blandt andet bæredygtige og rene energiteknologier. Energiministerrådet vil ikke være et forum for drøftelser af klimaforandringer, hvilket gøres bedre i andre fora.

EU-USA Energiministerrådet skal mødes hvert år, skiftevis i USA og EU, og aflægge rapport til EU-USA Topmødet. Fra USA's side deltager udenrigs- og energiministeren. Fra EU deltager i udgangspunktet kommissærerne for udenrigsanliggender, energi og forskning samt repræsentanter for EU-formandskabet i fællesskab med den høje repræsentant for udenrigsanliggender.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

7. Gældende dansk ret og konsekvenser herfor af sagen

Der er ikke tale om en retsakt.

8. Konsekvenser for Danmark

Sagerne har ikke direkte konsekvenser for Danmark.

9. Høring

Høring er ikke relevant.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark støtter generelt en aktiv politik fra EU's side på energiområdet i forhold til tredjelande og internationale energioorganisationer.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Orienteringssagerne har ikke været drøftet.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sager vedrørende EU's relationer til tredjelande og internationale organisationer på energiområdet har ofte været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering, senest den 28. maj 2009 forud for energirådsmødet den 12. juni 2009.